

Interreg

Romania-Hungary

European Regional Development Fund

EUROPEAN UNION

GOVERNMENT OF ROMANIA

HUNGARIAN
GOVERNMENT

Tășnad ■

Tasnád Trestenburg

■ Ghid cultural și istoric
Történelmi és kulturális kalauz
A Cultural and Historical Guide

Partnership for a better future

www.interreg-rohu.eu

Tășnad. Ghidul patrimoniului cultural și istoric

Orașul Tășnad este situat în partea de sud-vest a județului, la o distanță de 60 km de Satu Mare și 25 km de Carei, pe drumul național 1F. Teritoriul administrativ al orașului cuprinde localitățile rurale Blaja, Cig, Sărăuad, Rațiu și Valea Morii. Tășnadul a fost încorporat în județul Satu Mare doar în urma reorganizării administrativ-teritoriale din 1968, statutul de oraș a fost (re-)dobândit în același an. La recensământul din 2011, populația totală a orașului era de 8.631 locuitori, dintre care 49,46% români, 34,79% maghiari, 11,03% rromi, 0,92% germani, șvabi și alte etnii, iar 3,78% naționalitate necunoscută.

Tasnád. A Kulturális és a történeti örökség kalauza

Tasnád városa Szatmár megye délnyugati részén fekszik, Szatmárnémetitől 60, Nagykárolytól 25 km-re, az 1F országos főút mentén. A város közigazgatási területe magába foglalja a következő településeket: Tasnádbalázsháza, Csög, Tasnádszarvad, Tasnádmalomszeg, Ráctanya. Csupán az 1968-as közigazgatási átszervezés után került Szatmár megyéhez, ekkor nyerte el újra a városi rangot is. A 2011-es népszámláláskor a város összlakossága 8631 fő volt, akik közül 49,46% románnak, 34,79% magyarnak, 11,03% romának, 0,92% németnek, svábnak és más nemzetiségűnek vallotta magát, illetve 3,78% nemzetisége ismeretlen.

Tășnad. Guide of cultural and historical heritage

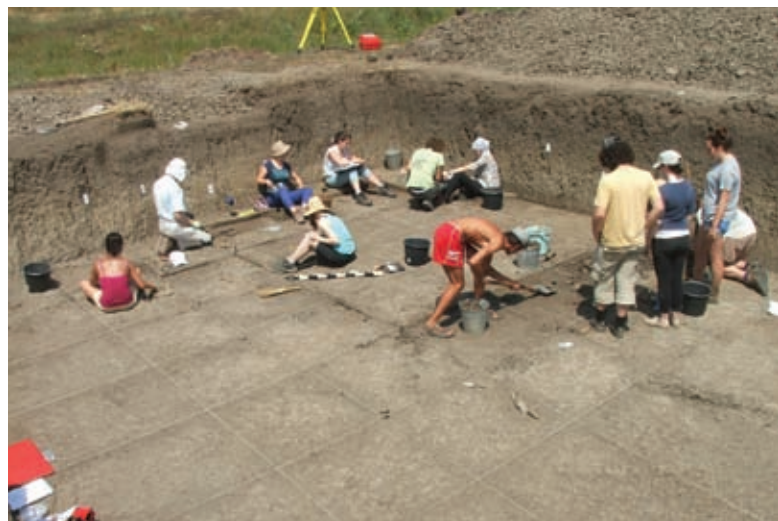
The city of Tășnad lies in the south-western part of the county, at a 60 km distance from Satu Mare and 25 km from Carei, on the national road 1F. The city's administrative territory includes the localities of Blaja, Cig, Sărăuad, Rațiu and Valea Morii. Tășnad was incorporated in Satu Mare County only in 1968 due to the administrative-territorial reorganization, (re-) acquiring the city status in the same year. According to the 2011-census, the total population of the city was of 8631 inhabitants, of whom 49.46% Romanians, 34.79% Hungarians, 11.03% Roma people, 0.92% German, Satu Mare Swabians and other ethnicities, while 3.78% are of unknown nationality.

Teritoriul Tășnadului împreună cu localitățile aparținătoare este amplasat într-o zonă de confluență a habitatelor de câmpie și de deal. În partea de vest și nord a localității se întinde Câmpia Ierului. Aici Ierul preia apele pâraurilor Valea Cehalului cu afluenții: Valea Neagră, Valea Râtului, Valea Ciripicea, Pârâul Micăului și Valea Chechețului. Zona Tășnadului era un nod de întâlnire ale mai multor căi de comunicații pe direcția est-vest, dinspre Transilvania spre Câmpia Tisei și nord-sud, pe marginea estică a zonelor mlăștinoase din valea Ierului. Intravilanul orașului ocupă zona cea mai înaltă din regiune, un punct strategic militar foarte important, unde de fapt a fost nucleul medieval al orașului. Comunitățile preistorice și antice au populat în lungi perioade de timp pământurile de lângă cursurile de ape, în primul rând terasele pârâului Cehal. Văile largi, umede, ale cursurilor de ape ofereau o bogată resursă alimentară piscicolă și de pășunat pe timpul verii, iar ogoarele teraselor proeminente din preajma așezărilor erau folosite pentru agricultură. Nu erau neglijate nici resursele oferite din belșug de pădurile întinse din zona Tășnadului de azi, care au ocupat teritorii importante în preistorie și antichitate.

Tasnád és a hozzá tartozó települések területe az alföld és a dombság élőhelyeinek találkozási övezetében fekszik. A terület északi és nyugati részén az Érmellék síkvidékét találjuk, ebben a térségben az Ér felveszi a Csaholyi-patak (és ennek mellékvizeti, a Fekete-patak, Rét-folyás, Tyinós-csermely, Mikó-völgye) és a Szakácsi-patak vizét. Tasnád vidéke hagyományosan több kereskedelmi útvonal csomópontja volt. Kelet-nyugati irányban Erdély és az Alföld területei között, illetve észak-dél viszonylatban a mocsaras Ér-völgy keleti peremén nyílt jól használható útvonal. A város belterülete, egyben a középkori város magja a környék legmagasabb pontjára települt, egy katonai szempontból stratégiai jelentőségű helyre. Az őskori és ókori lakosság hosszú ideig a vizek közelében fekvő területeket népesítette be, elsősorban a Csaholyi-patak teraszait. A folyók széles, vízjárta völgyei gazdag élelemszerzési, halászati lehetőségeket biztosítottak, míg a szélesebb teraszok termőföldje a mezőgazdaság számára nyújtott felhasználható erőforrást a települések közelében. Nem elhanyagolható a mai város területén az őskorban és az ókorban létezett, kiterjedt erdőség nyújtotta élelemforrás sem.

ARCHAEOLOGICAL SITES AND DISCOVERIES

The territory of Tășnad, together with its belonging localities, is located in an interflow area of plain and hill environment. The Ier Plain in stretches its western and northern parts. This is where the Ier river course takes the streams of Cehal valley with the tributaries (Neagră creek, the Rât creek, the Ciripicea creek, the Micău creek) and the Checheț Valley. The Tășnad area was a junction of several main roads on the east-west direction, from Transylvania to the Tisza Plain and north-south, on the eastern edge of the marshy lands of the Ier Valley. The city's built-up area occupies the highest part of the region, an important strategic point, this is in fact, the medieval nucleus of the city. Prehistoric and ancient communities inhabited the lands nearby, the water courses, namely the Cehal stream terraces for long time spans. The wide, humid valleys were highly rich in fish and grazing opportunities in summer times, while the fields on the projecting terraces around the settlements were used for agriculture. The plentiful resources provided by the stretched woodlands in the present area of Tășnad were not neglected either, as they occupied significant territories in prehistory and Antiquity.

Cercetare arheologică la situl Tășnad-Sere
Régészeti feltárás a Tasnád-Melegházak lelőhelyen
Archaeological research at Tășnad-Sere site

Bol ceramic din epoca Neolitică de la situl Tășnad-Sere
Neolitikus kerámiatál Tasnád-Melegházak lelőhelyről
Neolithic ceramic bowl, discovered at Tășnad-Sere

Cea mai veche locuire umană de pe teritoriul Tășnadului aparține perioadei timpurii a epocii Neolitice, ce mai poartă și numele de epoca Pietrei Șlefuite (cca 6000-4500 î. Hr.). Locuirea este încadrată de cercetători în cadrul fazei recente a culturii Criș, o civilizație care are un stil ceramic adoptat pe o suprafață mare a spațiului carpatic. Așezarea de la Tășnad este amplasată pe terasa joasă a pârâului Cehal și într-o zonă largă a luncii acestuia. Situl a început să fie cercetat din anii 1980. Primele săpături s-au desfășurat în zona serelor ce funcționau la nord-est de ștrand, fapt pentru care situl a primit denumirea de Tășnad-Sere. Cercetările au fost inițiate de Muzeul din Carei (dr. Neța Iercoșan), ca apoi să continue sub forma unor săpături de salvare realizate de Muzeul Județean Satu Mare (dr. Cristian Virag și Ciprian Astaloș). În ultimii opt ani la Tășnad a funcționat un mare șantier de cercetare interdisciplinară, derulat de Universitatea din Londra (prof. dr. Ulrike Sommer) în colaborare cu cercetătorii de la muzeul sătmărean. Cercetările arheologice au arătat că stratul de locuire neolitică se află la adâncimea de 1,5 m, sub un strat gros de aluviuni depuse de pârâu Cehal. Cu o grosime de 30-50 cm, stratul de locuire păstrează materiale neperisabile rămase din epocă neolitică, reprezentate de obiecte și deșeuri de piatră, ceramică și oase. Împreună cu aceste obiecte, se mai păstrează fragmente de materiale arse și micro-organisme sau diverse substanțe, elemente ce oferă și ele o serie de informații despre viața oamenilor din așezare.

Tasnád területének legkorábbi emberi települése a korai neolitikumból vagy csiszolt kőkorszakból származik (kb. Kr. e. 6000–4500). Ezt a telepet a kutatók a kései Körös kultúrához sorolják. Ennek a kultúrának a kerámiastílusa a kárpáti térségben széles körben elterjedt. A tasnádi telep a Csaholyi-patak alsó teraszán és ártérének egy kiszélesedésén helyezkedik el. A lelőhelyet az 1980-as években kezdték kutatni, az első ásatások a fürdőtől északkeletre fekvő melegházak közelében folytak, ezért a lelőhely Tasnád-Melegházak (Tășnad-Sere) néven vált ismertté. A kutatást a Nagykarolyi Múzeum kezdeményezte (dr. Iercoșan Neța), majd később leletmentésként folytatták a Szatmár Megyei Múzeum szakemberei (dr. Virag Cristian és Astaloș Ciprian). Az utóbbi nyolc évben a tasnádi lelőhelyen egy interdiszciplináris kutatóbázis működött a Londoni Egyetem (prof. dr. Ulrike Sommer) és a szatmári múzeumi munkatársak együttműködésével. A régészeti kutatások kimutatták, hogy a neolitikus kultúrréteg 1,5 m-es mélységben kezdődik, a Csaholyi-patak vastag hordalékának rétege fedi. A kultúrréteg 30-50 cm-es vastagságában fennmaradtak a neolitikumból származó, le nem bomló anyagok: kőtárgyak, kőhulladék, kerámia, és csontok. Ezeken kívül megmaradtak egyes megégett tárgyak darabjai, valamint olyan organikus anyagok is, amelyek elemzése értékes információkkal gazdagítják tudásunkat az itteni telep lakóinak életéről.

The most ancient human settlement on the Tășnad territory dates to the early period of the Neolithic, also named the Age of Polished-Stone (c. 6000-4500 BC). This is dated by scholars in the recent stage of the Criș culture, a civilisation whose pottery style was adopted on a large area in the Carpathian space. The Tășnad settlement lies on the low terrace of Cehal stream, in a wide part of its grassland. Archaeological investigations in the site commenced in the 1980's. The first excavations were conducted at the area of the greenhouses functioning north-east the public pool, reason for which the site was named Tășnad-Sere /Greenhouses/. Research was initiated by the Museum of Carei (dr. Neța Iercoșan) and continued in the form of rescue excavations performed by the Satu Mare County Museum (dr. Cristian Virag and Ciprian Astaloș). At Tășnad operated, over the last eight years, a large multidisciplinary research team, conducted by the University of London (Professor Ulrike Sommer) in cooperation with the Satu Mare based specialists. The archaeological excavations evidenced that the Neolithic inhabitancy layer starts at a depth of 1.5 m, below a thick alluvial layer deposited by the Cehal stream. Being 30-50 cm thick, the habitation layer preserves imperishable materials surviving from the Neolithic, represented by stone, pottery and bone objects and waste. Beside these objects, also preserve burnt material fragments and micro-organisms or various substances, elements which offer a series of information on the life of the settlers.

Lamă de piatră
Kőpenge
Stone-blade

Descoperiri arheologice de la situl
Tășnad-Sere
Régészeti leletek a Tasnád-Melegházak
lelőhelyről
Archaeological research at Tășnad-
Sere site

Nucleu obsidian
Obszidián magkő
Obsidian core

Pintaderă
Pecsétnyomó
Pintadera

Din stratul de cultură pornesc intervenții săpate în sol, elemente care, împreună cu fragmentele de la pereții arși ai clădirilor ne dau informații despre construcțiile din așezare. În primul rând s-au păstrat un număr mare de gropi pentru stâlpi, între care, în 3 cazuri au o dispunere ce reconstituie planul unor locuințe dreptunghiulare, de mari dimensiuni. Împreună cu locuințele, la baza stratului de cultură, s-a constatat existența unor gropi ce au fost săpate în scopul extracției lutului sau pentru depozitarea alimentelor. Aceste gropi, după defaectare au ajuns să colecteze deșeuri și resturi menajere din așezare, materiale ce permit reconstituirea unor diverse aspecte ale vieții cotidiene din așezare.

Pe baza analizelor osteologice și a analizelor fizico-chimice și microbiologice s-a stabilit că oamenii din așezarea neolitică de la Tășnad cultivau cereale și alte plante alimentare și creșteau animale domestice, în special bovine, suine și ovicaprine. Faptul că 41% din oasele descoperite în așezare provin de la specii sălbatice arată că vânătoarea avea o importanță majoră între sursele alimentare. În cazul bovinelor și a ovicaprinelor există legături strânse cu rasele ce au fost domesticite în Orientul Apropiat. Mai multe aspecte ale culturii materiale și spirituale arată că locuitorii așezării de la Tășnad făceau parte din marele bloc de civilizație denumit cultura Criș. Această civilizație a răspândit activitățile și tehnicile de viață de factură neolitică într-o vastă

Ha leásunk az egykori járószintig, kirajzolódnak az egykori emberi beavatkozás nyomai: a földbe mélyített épületek átégett falai, árulkodva a hajdani település életéről. A lakóházak formáját elsősorban a megmaradt nagyszámú cölöplyuk őrzi, három esetben is kiadja egy-egy nagy méretű, téglalap alakú lakóház alakját. A lakóházak mellett feltártak néhány, az egykori járószintbe mélyedő agyagnyeresre vagy élelmiszer-tárolásra használt gödröt is. Amikor ezek a vermek funkciójukat veszítették, szemétködörként hasznosították őket tovább. A bennük felhalmozódott hulladék fontos adatokat szolgáltat számunkra az itt élők mindennapjairól.

A csonttani elemzések, illetve a fizikai, vegyi és mikrobiológiai vizsgálatok alapján megállapítható, hogy a tasnádi neolitikus telep lakói gabonát és több más kultúrnövényt termesztettek, háziállatokat – elsősorban szarvasmarhát, sertést, juhok és kecskét – tartottak. A telepen fellelt csontmaradványok 41%-a vadállatoktól származik, ami azt bizonyítja, hogy a vadászat fontos szerepet töltött be az élelmiszerben. A juhok és kecskék esetében közeli kapcsolat mutatható ki a Közel-Keleten megszelídített fajokkal. Az anyagi és a szellemi kultúra több eleme arra utal, hogy a tasnádi telep lakói a nagy területen elterjedt Körös kultúrához tartoztak, amely a Kárpátok térségében széles körben terjesztette a csiszolt kőkorra jellemző technikákat. A Balkán és a Közel-Kelet

From the culture layer human interventions deepened in the soil various features, which, together with the burnt wall fragments of the buildings provide information on the settlement's constructions. Firstly, a large number of post-holes survived, among which, in three cases their disposition restores the layout of large, rectangular houses. Together with the houses, by the base of the culture layer, there were certain holes excavated for clay removal or food storage. These holes, after disuse, started to collect waste and domestic refuse from the settlement, materials which allow the reconstruction of various aspects of the daily life in the settlement.

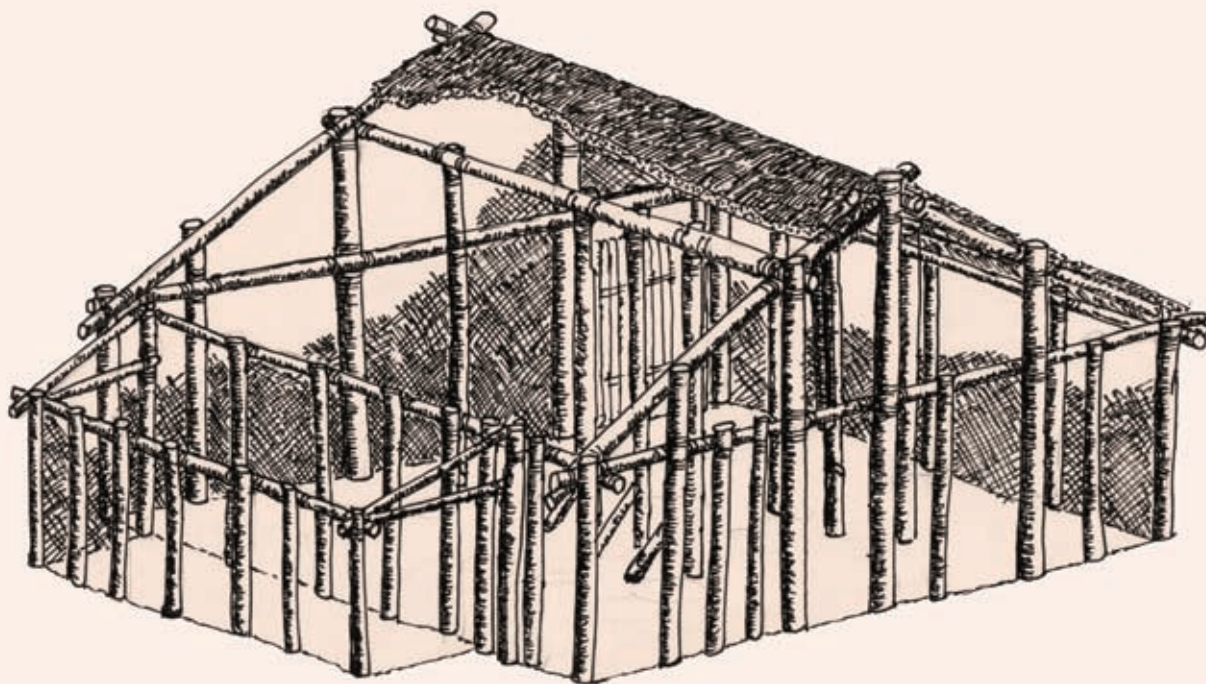
Based on the osteological, physical-chemical and microbiological analyses it was established the humans in the Neolithic settlement of Tășnad grew grain crops and other plants for food and raise domestic animals, mainly cattle, swine, sheep and goats. 41% of the discovered bones are of wild species, which indicates that hunting was of major importance among food resources. The species of cattle, sheep and goats were closely related with the breeds domesticated in the Near East. Several aspects of the material and spiritual culture show that the inhabitants of the Tășnad settlement were part of the large civilisation block, called the Criș Culture. This civilisation spread living activities and techniques of Neolithic origin in a vast area of the Carpathian space. The close connections with the civilisations from

Depunere rituală de topoare de piatră
Rituális kőbalta deponálás
Ritual deposition of stone-axes

Reconstituire așezare neolitică
Neolit telep rekonstrukciója
Reconstruction of a Neolithic village

Locuința de suprafață (Reconstrucție), perioada neolitică
Földfelszíni ház (Rekonstrukció), neolit kor
Surface house (Reconstruction), Neolithic Period

arie a spațiului carpatic. Legăturile strânse cu civilizațiile din aria balcanică și aceea din Orientul Apropiat sunt bine evidențiate și de aspecte ale vieții spirituale. Este bine ilustrat de cultul fertilității care în așezarea de la Tășnad și în alte așezări din epocă se evidențiază în special prin numeroasele statuete feminine realizate din lut ars. Materialele litice din așezare atestă legături cu sursele de piatră din Balcani și din bazinul râului

műveltségeivel ápolt közeli kapcsolatokat a szellemi élet jellegzetességei is egyértelműen mutatják. Ilyen közös elem a termékenységgel kapcsolatos kultusz, mely a tasnádi és más, hasonló korú települések esetében számos égetett agyagból készült női szoboralak formájában érhető tetten. A település kötelei a Balkán és a Dnyeszter vidékének kőfejtőivel fennálló kapcsolatot bizonyítják. A gyakran felbukkanó

the Balkan area and the Near East are well evidenced also by aspects of the spiritual life. The fertility cult is well illustrated, which in Tășnad settlement and other settlements of the period is recorded particularly by the many female statuettes in fired clay. The lithic materials in the settlement indicate relationships with stone sources from the Balkans and the Dniester river basin. However, the massive presence of the obsidian

Urma unei locuințe de suprafață, perioada neolitică
Földfelszíni ház nyoma, neolit kor
Trace of a surface house, Neolithic Period

Nistru. Însă, prezența masivă a obsidianului demonstrează procurarea acestei materii prime din zona Carpaților Nordici, ce are zona Tokaj ca zonă de extracție proximă a acestei roci vulcanice utilizată la realizarea unor unelte și arme cu muchii tăioase.

Locuirea din epoca bronzului de la Tășnad se suprapune parțial peste locuirea neolitică, prin așezarea sa pe terasa Cehalului, cu punct central în zona bazinelor din strandul termal. Atât tipologia artefactelor arheologice, cât și datele radio-carbon susțin un început al așezării în preajma anului 1.500 î. Hr. Locuirea a viețuit mai mult de un secol, cultura materială înregistrând transformări specifice mai multor generații din epoca târzie a bronzului. Existența în așezare a unui număr mare de construcții de suprafață se poate deduce după răspândirea pe care o cunosc fragmentele de lut ars ce provin de la pereți incendiati. Sub stratul de locuire din epoca bronzului au mai fost descoperite gropi ce au fost săpate în scopul extracției lutului, a depozitării alimentelor și depuneri de ofrande. Din ultima categorie, a gropilor săpate în scopul depunerii de ofrande pentru divinități iese în evidență o groapă în care au fost descoperite un set de greutăți din lut, obiecte utilizate la războaiele de țesut.

Locuirea de la Tășnad are o ceramică ce aparține stilului ceramic Hajdúbajos-Cehăluț. Acesta a fost creat de o civilizație care în a doua jumătate de a mileniului II î. Hr., a valorificat o economie bazată pe intense schimburi

obszidiánt az északi hegységek térségéből, elsősorban Tokaj környékéről szereztek be, hiszen ennek az éles pengék kialakításra alkalmas vulkáni kőzetnek ez a legközelebbi lelőhelye.

Tasnád bronzkori települése részben rátelepült a neolitikus telepre a Csaholyi-patak teraszán. Központi része a mai termálfürdő medencéinek területe. Mind a fellelt régészeti anyag típusa, mind a szénizotópos kormeghatározás alapján Kr. e 1500 körülre tehető a település kezdete. A falu több mint egy évszázadig fennmaradt, késő bronzkori anyagi kultúrája az itt élt több generáció élete során nyomon követhetően megváltozott. A földfelszíni épületek nagy számára következtethetünk a nagy területen előkerülő égetett agyagdarabokból, melyek a leégett házak falának maradványai. A bronzkori kultúrrétegben sikerült feltárni anyagnyerő, terménytároló, illetve áldozati gödröket. Az áldozati gödrök egyikében az istenségeknek felajánlott, szövőszékeknél használt agyagnehezékek voltak.

A tasnádi telep kerámiája a Hajdúbajos-Cehăluț (Magyarcsaholy) stílusba tartozik. Ezt a stílust egy, a Kr. e. 2. évezredben élő, az észak-erdélyi ercekkel és a Szamos-Körösök vidékének alföldi mezőgazdasági terményeivel kereskedő civilizáció hozta létre. Ennek a kereskedelmi tevékenységnek az ismeretében érthető a tasnádi település fejlettsége, illetve a környéken fellelt további telepek és fémeszközök nagy száma. Ezek közül legjelentősebb a Csaholyi-patak, valamint az Ér

proves this raw material were acquired from the area of the Northern Carpathians, with the Tokaj area as the nearest quarrying area of this volcanic rock used for making tools and weapons with cutting edges.

The Bronze Age settlement of Tășnad partially overlaps that of the Neolithic period, by its location on the Cehal terrace, with a central point in the thermal public pools area. Both the typology of the archaeological artefacts and the radio-carbon data support the settlement's start around 1500 BC. Habitation lasted for more than one century, the material culture registering changes specific to several late Bronze Age generations. The existence in the settlement of a large number of surface constructions may be deduced based on the diffusion of the fired clay fragments resulted from burnt walls. Beneath the Bronze Age inhabitancy layer holes excavated for clay removal were discovered too, or pits for food storing or deposition of offerings.

In the last type of pits excavated for placing offerings to deities, stands out a pit in which were discovered a set of clay weights, and objects used for spindles.

The pottery from Tășnad settlement belongs to Hajdúbagos–Cehăluț style. It was created by a civilisation whose economy of the second half of the 2nd millennium BC was based on extensive exchanges trading mineral resources from northern Transylvania and agricultural resources from the plain region, comprised between the

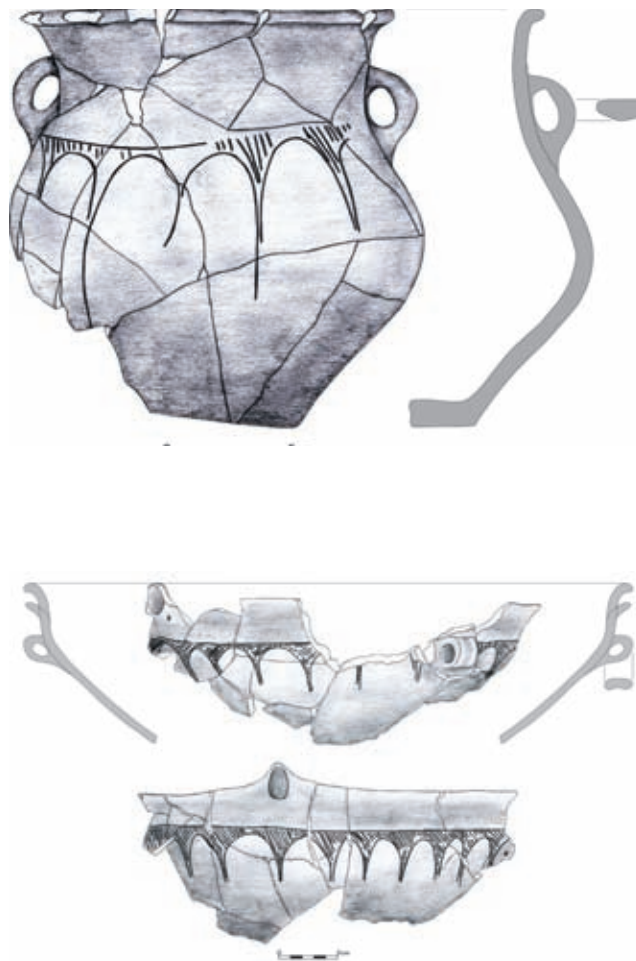
Greutate de lut din epoca târzie a bronzului
descoperite la Tășnad–Sere
Agyagnehezék a késő bronzkorból,
Tasnád–Melegházak lelőhelyről
Clay-weight of the late Bronze Age,
discovered at Tășnad–Sere

economice ce vehiculau resursele minerale din nordul Transilvaniei și resursele agricole exploatate în regiunea de câmpie cuprinsă între Someș și bazinul Crișurilor. În cadrul acestui flux economic poate fi explicată dezvoltarea pe care o cunoaște așezarea de la Tășnad, împreună cu o concentrație mare de așezări și de obiecte metalice descoperite în regiune. Între acestea iese în evidență salbă de așezări și descoperiri de ofrande identificate pe Valea Cehalului, respectiv pe Valea Ierului. Prin poziția pe care se află amplasate aceste așezări pot fi apreciate ca fiind dezvoltate în legătură cu un traseu de drumuri naturale ce în Evul Mediu va fi cunoscut sub numele „Drumul Sării”. Acest drum apare în perioada timpurie a epocii medievale ca fiind principala cale de vehiculare a sării din Transilvania spre Câmpia Panonică sau alte regiuni ale Europei Centrale. Concentrarea vestigiilor pe această rută tinde să arate că această rută era folosită și în epoca târzie a bronzului. Cercetările recente din salinele nord-transilvănene (Văile Someșului Mare și ale Someșului Mic) au arătat o exploatare intensă a sării tocmai în perioada în care înfloarește locuirea așezării de la Tășnad și a altor așezări situate pe acest traseu comercial. Modul de răspândire a unor obiecte reprezentative pentru statutul social dar și altor elemente de natură identitară tind să arate că așezările din Valea Cehalului și valea Ierului au avut un rol major în vehicularea unor idei și tehnologii între Transilvania și Europa centrală, în cadrul unui

mellett kialakult településfüzér, illetve az ezek szomszédságában talált kincsleletek. A települések elhelyezkedése összefügg egy olyan természetes kereskedelmi útvonallal, melyet később, a középkorban a só útként ismertek. A kora középkorban ez az útvonal volt az Erdélyből az Alföld és Közép-Európa más területei felé irányuló sószállítás fő iránya. Az útvonal mentén sűrűn előforduló leletek azt igazolják, hogy az útvonalat már a késő bronzkorban is használták. Az Erdély északi részén fekvő sóbányákban (a Kis- és a Nagy-Szamos mentén) végzett újabb kutatások intenzív kitermelési tevékenységet mutattak ki abban az időszakban, amikor a tasnádi település és az útvonal mentén fekvő más települések virágkorukat élték. A Csaholyi-patak és az Ér völgyében elhelyezkedő késő bronzkori településeken fellelt, presztízst és önreprezentációt kifejező tárgyak elterjedése arra enged következtetni, hogy ezeknek a településeknek kiemelt szerepük volt az Erdély és Közép-Európa közötti technikai és ideológiai áramlatok továbbításában. Itt futott az az egész kontinenst átszelő fontos kereskedelmi útvonal, mely a Földközi-tenger keleti medencéjének és a Balti-tenger mellékének civilizációit kötötte össze.

A dák-római háborúk (101–102 és 105–106) eseményei a tasnádi dombvidéktől távol zajlottak, a mai kutatottság mellett csak következtetni tudunk, hogy az akkori eseménydús években milyen szerepet játszott ez

Someș and the Crișuri rivers basin. This economic flow explains the development of the Tășnad settlement, together with the cluster of numerous settlements in the region and the metal objects discovered. Amongst them, it stands out the string of settlements and offering finds identified on the Cehal Valley, respectively the Ier Valley. According to their location, these settlements may be considered that their development is connected to the route, known in the Middle Ages as the “Salt Road”. This road emerges in the early period of the medieval period as the main transit route of the salt from Transylvania to the Great Hungarian Plain and to other regions of Central Europe. The cluster of archaeological discoveries on this route tends to show that it was also used in the late Bronze Age. Recent research from salt mines of north-Transylvania (the Someșul Mare and Someșul Mic valleys) has evidenced extensive exploitation of salt, exactly the flourishing period of the Tășnad settlement and other settlements located on this trade-route. The diffusion of certain objects representing the social status and also of other identity elements, tend to show that the settlements in the Cehal and Ier Valleys played a major role in the dissemination of ideas and technologies between Transylvania and Central Europe, through the main continental route connecting the eastern Mediterranean basin to the civilisations from the Baltic Sea.

Vase ceramice din epoca târzie a bronzului descoperite la Tășnad-Sere
 Kerámiaedények a késő bronzkorból,
 Tasnád-Melegházak lelőhelyről
 Ceramic vessels of the late Bronze Age,
 discovered at Tășnad-Sere

traseu continental ce lega estul bazinului mediteranean de civilizațiile din zona Mării Baltice.

Evenimentele războaielor daco-romane (101-102 și 105-106 d. Hr.) s-au desfășurat departe de colinele Tășnadului, iar în stadiul actual al cercetărilor se poate doar presupune rolul pe care zona studiată l-a avut în acei ani tumultuoși. Deși izvoarele scrise sunt lacunare, putem să presupunem că trupele romane în cursul expedițiilor militare spre teritoriile de câmpie locuite de sarmații iazigi au folosit căile de comunicații din zona Tășnadului. Interesul militar roman pentru regiune este reflectat în construcția fortificației liniare de pământ din zona Supur, care apără Valea Crasnei din direcția drumului ce vine dinspre Tășnad. În perioada existenței provinciei romane Dacia în microregiunea Tășnad, aflată la o distanță de cca. 50 km de limesul Porolissensis s-a format o rețea densă de așezări locuite de dacii liberi și vandali. Tradiția de bună conviețuire între daci și popoarele germanice izvorăște încă din colaborarea militară dintre Decebal și tribul germanic al burilor care au luptat împreună împotriva legiunilor lui Traian.

O așezare din perioada provinciei Dacia a fost descoperită lângă drumul Blaja – Cehăluț, în zona în care drumul urcă pe terasa estică a pârâului Cehal. Cu ocazia săpării șanțului pentru cablul optic Romtelecom au fost cercetate gropi de provizii și locuințe. Probabil acestei comunități

a terului. Az írott források hiányosak, de joggal feltételezhetjük, hogy a szarmata jazigok által lakott alföldi területek felé indított katonai expedícióik során a rómaiak a Tasnád környéki szállítási útvonalakat használták. A térség katonai fontosságát mutatja a Szopor melletti védvonal, mely a Kraszna völgyét védi a Tasnád felől érkező út irányából. Dacia római provincia létezésének idején a limestől kb. 50 km-re fekvő tasnádi kistérségben az itt élő szabad dákok és vandálok sűrű településhálózatot alakítottak ki. A dákok és a germán népek békés együttélésének hagyománya egészen a Decebalus és a buriusok germán törzsének katonai együttműködéséig visszavezethető – együtt harcoltak Traianus legiói ellen.

Azon a helyen, ahol a Tasnádbalázsháza-Magyarcsaholy út a Csaholyi-patak keleti teraszára kapaszkodik fel, az út mellett egy római kori település nyomait fedezték fel. A Romtelecom cég fektetett optikai kábelt, és ennek kapcsán sikerült néhány tárológödröt és lakóházat azonosítani. Valószínűleg ehhez a közösséghez tartozik a Magyarcsaholyban 1974-75-ben feltárt vandál harcos hamvasztásos sírja pajzsszerelésekkel és lándzsahegyekkel, melyek először a Vass Márton-féle gyűjteménybe, majd a múzeumba kerültek. A fürdő környékének leletmentő ásatásai értékes adatokkal szolgáltak Tasnád római kori történetéről. A Csaholyi-patak nyugati teraszán egy kiterjedt település alakult ki, melynek virágkora a

The events of the Dacian Wars (101-102 and 105-106 AD) occurred far from the Tășnad hilltops, the role that the area studied here played in those troubling years may be only supposed in the current state of research. Although written sources are incomplete, it may be expected that during their military campaigns, towards the low-lands inhabited by the Sarmatian Iazyges, the Roman troops used the communication routes of the Tășnad area. The Roman military interest for the region is attested by the construction of the earthen linear fortification from the Supur area, which defends the Crasna valley on the direction of the road coming from Tășnad. During the existence of the Roman province of Dacia, in the Tășnad micro-region, located at ca. 50 km from limes Porolissensis, a dense network of settlements inhabited by the Free Dacians and the Vandals was formed. The tradition of good coexistence between the Dacians and the Germanic peoples springs as early as the military cooperation between Decebalus and the Germanic tribe of the Buri, who fought together against the legions of Traianus.

A settlement dated to the period of the province of Dacia was discovered near the road Blaja – Cehăluț, where the road climbs up on the eastern terrace of the Cehăluț stream. During excavations made for the Romtelecom optical line, storage pits and houses were investigated. Likely to this community belongs the cremation grave of a Vandal warrior from Cehăluț, comprising shield and

Cercetare arheologică la situl Tășnad-Sere
Régészeti feltárás a Tasnád-Melegházak lelőhelyen
Archaeological research at Tășnad-Sere site

aparține mormântul de incinerare de războinic vandal de la Cehăluț, cu piese de scut și vârfuri de lance, descoperit în anii 1974-75, ajuns prima dată în colecția Vass Márton și până la urmă în colecția muzeului. Săpăturile de salvare din zona Ștrandului ne-au oferit informații prețioase privind istoria Tășnadului în epoca romană. Pe terasa vestică a Cehalului s-a dezvoltat o așezare întinsă, cu punctul de greutate pe secolul III d. Hr. Așezarea se remarcă prin cultura materială puternic romanizată, sesizată la nivelul producției în masă de ceramică. Ceramica romană, ornamentată cu motive șampilate a fost produsă inițial în Imperiul Roman la Porolissum. În perioada crizei financiare și politice, care a zguduit Imperiul în prima jumătate a secolului III d. Hr. meșterii olari din Porolissum și-au găsit un nou teritoriu de producție și desfacere a mărfurilor pe pământul dacilor liberi. În urma procesului de romanizare a dispărut tradiția arhaică în producția ceramică și s-a dezvoltat o artă aparte în Europa, care a dăinuit chiar mai multe de un secol, după abandonarea producției originare din Dacia romană.

Prima epocă a migrațiilor din secolul V d. Hr. a adus o perioadă de neliniște și instabilitate în zona Tășnadului. Rețelele de așezări din epoca romană s-au destrămat și a avut loc o reconfigurare a habitatului, care însă în esență a rămas concentrat tot pe terasele principalelor cursuri de ape. Până în prezent nu au fost descoperite urme arheologice ale popoarelor migratoare. Doar o monedă din aur din secolul al V d. Hr., cu loc de

3. századra tehető. Anyagi kultúrája erősen romanizált, mely elsősorban a tömegesen előállított kerámiában nyilvánul meg. A pecsételt díszekkel ellátott római kerámiákat eredetileg a birodalom területén, Porolissumban gyártották, a birodalmat a 3. század első felében megrázó pénzügyi válság nyomán a Porolissumban élő fazekasmesterek a szabad dákok területén leltek új termelőhelyre és piacra. A római stílusú kerámia kiszorította a hagyományos stílust, és kialakult, majd a daciai kerámiatermelés felhagyása után több mint egy évszázadig fenn is maradt egy Európában egyedinek számító díszítőművészet.

A népvándorlás hányattatott időszakának első fele, az 5. század, Tasnád környékén is instabilitást hozott. A római kor településhálózata összeomlott, az élőhelyeket, elsősorban a főbb vízfolyások teraszait újra belakták. A vándor népek régészeti nyomait még nem sikerült azonosítani, de az 5. századból származik egy tisztázatlan helyen, „a csögi iskola udvarán” talált aranypénz, mely a népvándorlás emléke.

A 6. századtól Tasnád környékén néhány fölbe mélyített lakóházból álló kicsiny települések léteztek, a gazdaság szinte kizárólag a mezőgazdaságra alapult, hiszen a terület elég messze feküdt a gepidák erdélyi, majd az avarok alföldi hatalmi központjától. A térséget uraló magaslaton kialakuló városmag kifejlődéséig, mintegy fél évezreden keresztül nem létezett hatalmi szervezettel, közigazgatási rendszerrel

spear-head pieces, was discovered in 1974-75, which entered the Vass Márton collection at first, and then that of the Museum's. The rescue excavations in the Public Pool area provided precious information on the history of Tășnad during the Roman period. On the western terrace

Situl Tășnad-Sere cu ștrandul termal, vedere aeriană
 A Tasnád-Melegházak lelőhely a termál stranddal, légi felvétel
 The Tășnad-Sere site with the hot bath, aerial view

descoperire nesigur „din curtea școlii din Cig” ne-ar putea indica urmele năvălitorilor.

Începând din secolul VI d. Hr. încep să se dezvolte germanii evului mediu. Teritoriul Tășnadului a fost populat în această perioadă de comunități mici, organizate în așezări cu câteva locuințe adâncite în pământ. Economia era bazată aproape exclusiv pe agricultură, zona geografică fiind destul de departe de marile centre de putere ale gepizilor din Transilvania sau de centrele de putere avare din Câmpia Tisei. Până la dezvoltarea nucleului viitorului oraș Tășnad pe colina predominantă a regiunii, pe parcursul a jumătate de mileniu teritoriul studiat de noi, în lipsa unor structuri statale bine definite, cu administrație și organizare teritorială a cunoscut o relativă izolare.

bíró állam, így a vizsgált terület félreesőnek, elzártnak számított. Ennek a sötét időszaknak a régészeti emléke néhány földbe mélyített lakóház és kezdetlegesen megmunkált agyagedény. A faművesség vagy a népművészet ma is ismert, szerves eredetű tárgyainak, emlékeinek megmaradását sajnos az itteni éghajlati viszonyok nem tették lehetővé. Ezeknek a telepeknek a nyomát a fürdő környékén sikerült tanulmányoznunk, illetve az Érszakácsi és Csög közötti út „Pásztorkút” (Fântâna Ciobanului) nevű lelőhelyen. Ezen a telepen vagy más, eddig ismeretlen lelőhelyek területén elvégzett átfogóbb kutatások más megvilágításba helyezhetnék Tasnád térségének középkori történetét. aminek révén fény derülhetne a térség – akárcsak más történelmi időszakokban – játszott összekötő szerepére.

Ofrandă cap Bour (Bos primigenius)
descoperit la Tășnad
Tasnádon feltárt áldozati lelet őstulok
(Bos primigenius) fejjével
Sacrifice offering of aurochs
(Bos primigenius) head discovered at Tășnad

of the Cehal stream, a large settlement developed, with a weighing point in the 3rd century AD. The settlement is noteworthy by the strongly Romanized material culture, noticed at the level of mass pottery production. The Roman pottery, decorated with stamped patterns, was originally produced in the Roman empire at Porolissum. Despite the financial and political crisis, which shook the empire during the first half of the 3rd century AD, the potters of Porolissum found a new production and outlet territory for their goods in the land of the Free Dacians. Following the Romanization process, the archaic tradition of pottery production disappeared and a particular decorative art was born in Europe, lasting more than one century after the abandonment of the original production in Roman Dacia.

The first migrations period of the 5th century AD resulted in a period of unrest and instability in the Tășnad area. The Roman date network of settlements fell apart and the habitat was reconfigured, though remaining essentially still amassed on main watercourse terraces. To date, no archaeological traces of the migrating peoples were found. Only a golden coin of the 5th century AD with uncertain find spot in the “Cig school courtyard” would bear witness of the invaders.

Starting with the 6th century AD start to develop the seeds of the Middle Ages. The Tășnad territory was inhabited in this period by small communities, set up in

settlements with a few sunken houses. Economy was based exclusively on agriculture, the geographical area being rather far from the Gepidic great power centres from Transylvania or from the Avar power centres of the Tisza Plain. Until the development of the future Tășnad city's nucleus on the hilltop overlooking the region, over the course of half millennium, the territory studied here remained in relative isolation for the lack of well defined, administratively and territorially organized, state structures. The archaeological remains of this dark period include only deepened houses and handmade coarse-clay vessel fragments. Unfortunately, the area's climate impeded the survival of timber art or of other perishable raw materials on which today's folks art relies too. The remnants of these settlements were excavated in the Public Pool area and nearby the road between Săcășeni and Cig at “Fântâna Ciobanului”. More exhaustive research performed in these settlements or in other still unidentified could provide information for reassessing the medieval history of the Tășnad area, which might have played the role of a communication bridge in this period as well, similarly to many other periods.

Descoperiri arheologice de la situl Tășnad-Sere
 Régészeti leletek a Tasnád-Melegházak lelőhelyről
 Archaeological research at Tășnad-Sere site

Vestigiile arheologice ale acestei epoci întunecate se rezumă la locuințe adâncite în pământ și fragmente din vase de lut modelate rudimentar. Din păcate, clima de la noi nu a permis supraviețuirea în timp al artei lemnului sau ale altor materii prime perisabile pe care se bazează și azi arta populară. Urmele acestor așezări au fost cercetate prin săpături în zona Ștrandului și lângă drumul dintre Săcășeni și Cig la „Fântâna Ciobanului”. Cercetările mai exhaustive realizate în aceste așezări sau în altele încă neidentificate, ar putea oferi informații ce ar putea reevalua istoria medievală a zonei Tășnadului, zona putând juca și în această perioadă un rol de punte de legătură, la fel ca în numeroase alte perioade.

Tășnadul pe prima ridicare militară (sec. XVIII)
 Tasnád az első katonai felmérésen (XVIII. sz.)
 Tășnad on the first military survey (18th cent.)

Prima atestare documentară a Tășnadului datează din perioada imediat următoare primei invazii mongole, în anul 1246. Din punct de vedere administrativ, așezarea făcea parte în acele vremuri din comitatul Solnocul de Mijloc (viitorul Sălaj). Mai important este însă statutul său din punct de vedere al administrației ecleziastice: Tășnadul a reprezentat, pe tot parcursul evului mediu, centrul vicariatului de după Meseș al Episcopiei Transilvaniei. Întreaga așezare și împrejurimile erau, de altfel, în proprietatea episcopului de Transilvania, cu reședința la Alba Iulia, Tășnadul fiind centrul domeniului episcopal.

Importanța statutului său administrativ dar și ecleziastic și a imprimat Tășnadului o dezvoltare ascendentă, din punct de vedere economic și al numărului de locuitori, în toată perioada medievală. În 1456 devine oppidum (târg). Două decenii mai târziu, regele Matei Corvin, acordă episcopului Transilvaniei permisiunea de a construi o cetate din lemn sau piatră pe moșia sa din Tășnad, însemnând de fapt fortificarea reședinței episcopale de aici. Despre aspectul sau istoria fortificației construite nu avem aproape nici un fel de date. Ultima mențiune a castelului fortificat din Tășnad datează din anul 1563, când se afla în posesia lui Balassa Menyhért.

Tășnadul și domeniul format în jurul acestuia devine

Tasnád város első írásos említése közvetlenül a mongol betörés utáni időszakból származik, 1246-ból. Közigazgatási szempontból Közép-Szolnok (a későbbi Szilágy) vármegyéhez tartozott. Szempontunkból fontosabb egyházszervezeti hovatartozása: Tasnád a teljes középkor folyamán az Erdélyi püspökség Meszesen túli helynökségének (vikariátus) központja volt. Az egész település és annak környéke a gyulafehérvári központú Erdélyi püspökség tulajdona volt, Tasnád pedig a püspöki uradalom központja.

Közigazgatási és egyházigazgatási szerepe folytán Tasnád gazdasági fejlődése gyorsan felívelt, lakossága a középkor folyamán növekedett. 1456-ban mezőváros (oppidum) lesz, míg két évtizeddel később Mátyás király engedélyt ad az erdélyi püspöknek, hogy tasnádi birtokán fából vagy kőből várat építsen, ami az itteni püspöki helynöki székhely megerősítéséhez vezetett. Az erődítés kinézetéről és történetéről szinte semmilyen forrás nem áll rendelkezésünkre. A tasnádi várkastély utolsó említése 1563-ból származik, mikor Balassa Menyhért tulajdonát képezte.

Tasnád és a körülötte elhelyezkedő uradalom az erdélyi fejedelemség részét képezte annak 16. század közepi magalakulásától. Bethlen Gábor fejedelemségének idején a fejedelem testvérének, Bethlen Istvánnak adományozta a birtokot, amely aztán utóbbi feleségéé,

HISTORICAL LANDMARKS

The first written source on Tășnad dates to the period just after the first Mongol invasion of 1246. Administratively, the settlement was part of the Middle Solnoc County (future Sălaj) in those times. More important is its status from the point of view of the ecclesiastic administration: Tășnad was, over the course of the entire Middle Ages, the centre of the vicarage of the Transylvanian Diocese administering the territories over the Meseș Mountains. The entire settlement and its surroundings were in fact, the property of the bishop of Transylvania, residing at Alba Iulia, Tășnad being the centre of the episcopal domain.

The importance of its administrative and also ecclesiastic status conferred to Tășnad an ascending development from an economic point of view and of the number of inhabitants during the entire medieval period. In 1456 it becomes oppidum (market town). Two decades later, king Matthias Corvinus granted to the bishop of Transylvania the permission to build a timber or stone castle on his domain in Tășnad, in fact the fortification of the Episcopal residence there. Almost no data are available for the appearance and history of the fortification built then. The last mention of the fortified castle in Tășnad dates to 1563, when it was in the possession of Balassa Menyhért.

Localitățile Cig și Blaja pe a doua ridicare militară (sec. XIX)
Csög és Balázsháza falvak a második katonai felmérésen (XIX. sz.)
Cig and Blaj on the second military survey (19th cent.)

una dintre componentele Principatului Transilvaniei imediat după formarea acestuia, la jumătatea secolului al XVI-lea. În timpul domniei lui Gabriel Bethlen, domeniul este donat de principe fratelui său, Ștefan Bethlen, ajungând pe această cale în posesia soției acestuia, Széchi Mária. O conscripție mai târzie, din secolul al XVIII-lea, relevă dimensiunile domeniului cu centrul la Tășnad. Acesta cuprindea un număr de 20 de sate, situate în zona vestică a comitatului Solnocul de Mijloc și în comitatul Bihor. Tot ca o donație a principelui Transilvaniei, Tășnadul își schimbă din nou proprietarii în anul 1648, ajungând în posesia principelui Gheorghe Rákóczi al II-lea. Acesta și-a construit în localitate o curie din piatră, vizibilă încă în 1742, centru economic și administrativ al domeniului princiar din zona Tășnadului.

În ceea ce privește viața locuitorilor din zonă, primele date mai complete ne parvin abia din perioada premodernă. Conform statutului său de centru regional, Tășnadul avea un număr mare de locuitori. În 1742, locuiau aici 201 familii, dintre care 35 de familii de nobili. Tradiția școlii din localitate este foarte puternică: aici a funcționat prima școală deschisă după Reforma religioasă în comitatul Solnocul de Mijloc. În timp, până în secolul al XIX-lea, în oraș s-au deschis școli confesionale aparținând celorlalte culte religioase conviețuitoare: romano și greco-catolici, izraeliți.

Carte poștală istorică despre Tășnad (înc. sec. XX)
 Archiv képeslap Tasnádról (XX. sz. eleje)
 Archive post-card representing Tășnad (start of the 20th cent.)

Széchi Máriáé lett. Egy későbbi, 18. századi leltárból származnak ismereteink a tasnádi birtok méretéről. Több mint 20, Közép-Szolnok vármegye nyugati részén fekvő, illetve Bihar vármegyei falut foglalt magába. 1648-ban az új erdélyi fejedelem, II. Rákóczi György tulajdona lett, aki udvarházat építtetett itt kőből, mely 1742-ben még látható volt és a tasnádi fejedelmi uradalom gazdasági és igazgatási központjául szolgált.

Tășnad and the domain formed around becomes one of the constituents of the Principality of Transylvania immediately after its establishment by mid-16th century. During the reign of Gabriel Bethlen, the domain was donated by the Prince to his brother, Stephen Bethlen, thus reaching in the possession of the latter's spouse, Széchi Mária. A later conscription, of the 18th century, reveals the sizes of the domain with the centre at Tășnad. It included a number of 20 villages, located in the western area of Middle Solnoc County and in Bihor County. Still as a donation of the Prince of Transylvania, Tășnad changes again its owners in 1648, becoming the property of Prince Gheorghe Rákoczi. The latter built there curia (mansion) of stone, still visible in 1742, an economic and administrative centre of the princely domain in the Tășnad area.

Regarding the life of the inhabitants of the area, the earliest complete data-set dates only to the pre-modern period. According to its status of regional centre, Tășnad had a large number of inhabitants: in 1742, 201 families lived there, of which 35 were noble families. The school's tradition is rather sound: there functioned the first school established after the religious Reformation in the Middle Solnoc county. Over time, until the 19th century, in the city opened confessional schools belonging to the other coexisting religious cults: Roman- and Greek-Catholic, Israelite.

Carte poștală istorică despre Tășnad (înc. sec. XX)
 Archiv képeslap Tasnádról (XX. sz. eleje)
 Archive post-card representing Tășnad (start of the 20th cent.)

În anul 1779, domeniul Tășnad intră în posesia con-
telui Antal Károlyi. Târgul se transformă în scurt timp
într-unul dintre centrele de colonizare a șvabilor, ajunși
aici din localitățile vecine. Familiile de șvabi, și apoi cele
de evrei stabilite în localitate dinamizează viața econo-
mică a Tășnadului, în special în domeniul meșteșugu-
rilor și a comerțului. Aceste activități au o tradiție isto-
rică îndelungată în Tășnad, dar mărturii istorice despre
existența aici a meșterilor olari, tăbăcari, cizmari, dogari,
rotari, dulgheri, fierari și croitori, precum și despre or-
ganizarea acestora în bresle cu statut bine definit se pă-
strează începând cu perioada modernă.

Încă din 1837, breslele olarilor, tăbăcarilor, cizmari-
lor și curelarilor din Tășnad primesc privilegii prin care
activitatea lor este încurajată la nivel regional. Mește-
șugurile erau practicate fie în atelierele profesionale, fie
pe stradă ca activitate sezonieră, sau ocazional în târgul
care se desfășura săptămânal. Domeniile de speciali-
zare a meșterilor răspundeau cerințelor traiului de zi
cu zi al oamenilor din zonă, concentrându-se îndeosebi
pe prelucrarea lemnului, fierului și a pielii. Atelierele
meșteșugărești produceau toate obiectele și instalațiile
necesare dotării unei gospodării, respectiv unelte uti-
lizate în desfășurarea activităților tradiționale din zonă.
Produsele finite, rezultate ale muncii din ateliere erau
vândute în târgurile organizate săptămânal sau lunar
în Tășnad, astfel asigurarea îndeplinea rolul de centru

A lakosság életével kapcsolatos első információink
az újkor elejéről származnak. Uradalmi központként
Tasnádnak számottevő lakossága volt: 1742-ben 201
család lakta, melyből 35 család nemesi ranggal bírt.

A település iskolája komoly múltra tekinthet vissza,
hiszen itt működött Közép-Szolnok vármegye első, re-
formáció után nyílt iskolája. A 19. századig a többi fe-
lekezet – a római katolikusok, a görögkatolikusok és az
izraeliták – is sorra iskolát alapított.

1779-ben a tasnádi uradalom tulajdonosa Károlyi
Antal lett. A mezőváros rövidesen a sváb betelepítés
egyik központjává vált. A telepesek a környező telepü-
lésekről költöztek át. A sváb, majd a később ide érke-
ző zsidó családok fellendítették a település gazdasági
életét, elsősorban a kézművességet és a kereskedelmet.
Ezek a mesterségek számottevő történelmi hagyo-
mányokkal bírnak Tasnádon, ahol az írott források
azonban csak az újkor elején említik a fazekas, szűcs,
csizmadia, kádár, kerékgyártó, ács, kovács és szabó
mestereket, illetve az ekkortól létezett, alapszabállyal,
szervezett módon működő szervezeteiket, a céheket.
A fazekasok, a csizmadiák és az övkészítők tasnádi
céhe 1837-ben kapott először előjogokat, mellyel kis-
térsegi szinten ösztönözték tevékenységüket. A kéz-
műipart a kézműves műhelyekben, illetve idényszerű-
en az utcán vagy a heti vásárok helyszínén is folytatták.
A kézművesek a környéken élők mindennapi életének

In 1779, the Tășnad domain becomes the property of count Antal Károlyi. Shortly after, the town turns into one of the colonising centres of the Swabians for Transylvania, arrived there from neighbouring places. The Swabian families and then those of Jews established there, developed the Tășnad's economic life, especially in the field of crafts and trade. These activities had a long historical tradition in Tășnad, yet historical testimonies on existing potters, tanners, shoemakers, coopers, wheelers, carpenters, blacksmiths and tailors as well as their organization in guilds with well defined statuses preserve starting with the modern period. As early as 1837, the potters', tanners', shoemakers' and leather cutters' guilds of Tășnad are awarded privileges encouraging their activity at regional level. Crafts were practiced either in professional workshops or in the streets as seasonal activity, or occasionally in the weekly fair. The specialty-domains of the crafting artisans were determined by the daily life demands of the inhabitants, with special focus on timber, iron or leather working. The crafting workshops produced all necessary household objects and equipments, respectively the tools used for performing the traditional activities in the area. The products were sold in the fairs held weekly or monthly at Tășnad, thus the settlement fulfilled the role of a trading and crafting zone centre which supplied all neighbouring villages with the

Portretul lui Anton Károlyi (1732-1791)
Károlyi Antal portréja (1732-1791)
Portrait of Anton Károlyi (1732-1791)

zonal comercial și meșteșugăresc care aproviziona toate satele din vecinătate cu produsele manufacturiere. În ciuda acestui rol important regional, Tășnadul păstra aspectul unei așezări rurale și în urma reformei administrative din 1879, pierde statutul de oraș, dar rămâne centru de plasă.

Tășnadul devine, la finalul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, un important centru al mișcării naționale românești. Oameni de valoare, intelectuali din sfera laică sau ecleziastică, de origine din satele românești din jurul Tășnadului au adus o contribuție importantă nu doar în păstrarea conștiinței naționale a românilor sătmăreni, ci și în mișcări de emancipare socială. Între ei se remarcă episcopul Grigore Maior (1715-1785), născut la Sărăuad. În anul 1908, la inițiativa mai multor preoți, avocați, învățători, dar și simpli țărani din zonă, a luat ființă la Tășnad banca „Vulturul”, cu scopul acordării de ajutor financiar proprietarilor cu spirit întreprinzător și astfel, impulsionearea vieții economice a orașului și a zonei. Un rol central în această inițiativă l-a avut avocatul dr. Coriolan Șteer, una dintre personalitățile cele mai marcante ale vieții economice și politice ale Tășnadului din acea perioadă. Acesta joacă un rol important și în cadrul evenimentului care marchează decisiv primele decenii ale secolului al XX-lea, în special Unirea Transilvaniei cu România, fiind membru al Marelui

igényeihez alkalmazkodtak, elsősorban a fa, a vas és a bőr megmunkálásával. A kézműves műhelyek előállították a háztartásokban felhasznált összes szükséges eszközt és berendezést, illetve a vidék hagyományos mesterségeinek űzéséhez szükséges eszközöket. A kézműipar termékeit a Tasnádon szervezett heti és havi vásárokon értékesítették, ezáltal a város betöltötte a kistérségi kereskedelmi és kézműipari központ szerepét,

Portretul lui Petru Maior (1715-1785)
Petru Maior portréja (1715-1785)
Portrait of Petru Maior (1715-1785)

manufactured products. Despite this regionally important role, Tășnad preserved the appearance of a rural settlement and subsequent to the 1879-administrative reform, it lost the city status, but it remained the see of the district.

Tășnad became, by the end of the 19th century and early 20th century, an important centre of the Romanian national movement. Notable lay or ecclesiastic intellectuals, of origin from the Romanian villages from around Tășnad, significantly contributed not only to preserving the national conscience of the Romanians of Sătmar, but also in the movements of social emancipation. Among them, bishop Grigore Maior (1715-1785), born at Sărăuad is first to be mentioned. In 1908, upon the initiative of several priests, attorneys-at-law, teachers and also simple peasants, at Tășnad was born “Vulturul”(Eagle) Bank, with the goal of granting financial aid to owners with enterprising skills and thus, vivify the city’s and area’s economic life. A central role in this initiative was played by attorney-at-law dr. Coriolan Șteer, one of the most marked figures of the economic and political life of Tășnad of the period. He was also instrumental in the event that would decisively mark the first decades of the 20th century, in special the Union of Transylvania with Romania, being member of the Great Romanian National Council. The city of Tășnad is the native place of several scientific and

Catedrală ortodoxă din Tășnad, vedere aeriană
Tasnád ortodox temploma, légi felvétel
The Orthodox Church of Tășnad, aerial view

Sfat Național Român. Orașul Tășnad este locul natal al mai multor personalități științifice și culturale de renume internațional, între care se remarcă Coriolan Șteer (1879-1924), avocat și politician menționat deja, Lajos Bíró (1856-1931), celebru biolog și etnograf, precum și pictorul Sámuel Keresztesi. Amintirea celor trei personalități este păstrată de statuile ridicate de comunitate în parcul orașului. Scriitorul de piese de cabaret Károly Nóti și regizorul György Harag, născuți la Tășnad, au și ei plăci comemorative în oraș.

Tășnadul continuă să-și păstreze statutul de centru de plasă și în perioada următoare integrării Transilvaniei în România. Anii dintre cele două războaie mondiale sunt caracterizați de o dezvoltare economică lentă, dar constantă. Ruptura este provocată de marea conflagrație din 1939-1945, când Tășnadul, odată cu Transilvania de Nord este integrat din nou în Ungaria. În anul 1944, evreii din oraș, însumând aproximativ 800 de persoane, sunt internați în ghetoul din Satu Mare și apoi transportați spre lagărele de exterminare din Polonia. Abia un an mai târziu, după încheierea războiului, este rândul populației șvabești din Tășnad să fie transportată spre lagărele de muncă din URSS.

După încheierea evenimentelor nefaste ale celui de al Doilea Război Mondial, un moment notabil în viața orașului îl reprezintă reforma administrativă din anul 1968, când Tășnadul este integrat în județul Satu Mare

ellátta a környező településeket kézműipari termékekkel. Jelentős kistérségi szerepének dacára a település általános képe az 1879-es közigazgatási átszervezéskor is falusias maradt. Ekkor elveszítette városi rangját, de megmaradt járasszékhelynek.

A 19. század végén és a 20. század elején Tasnád a román nemzeti mozgalmak egyik fontos központjává vált. A környékbéli román falvakból származó világi és egyházi személyiségek, értelmiségiek hozzájárultak nem csak a szatmári románság nemzeti öntudatának fenntartásához, de jelentős szerepet játszottak a társadalmi emancipálódási mozgalmakban is.

Ezen meghatározó személyiségek közül megemlíthjük a Tasnádszarvadra született Grigore Maiort (1715–1785). 1908-ban a környéken élő több pap, ügyvéd, tanító vagy épp egyszerű földműves kezdeményezéseként jött létre Tasnádon a „Vulturul” (Sas) Bank, azzal a céllal, hogy a vállalkozni vágyó földtulajdonosoknak pénzügyi támogatást nyújtson, ezáltal fellendítse a város és vidéke gazdasági életét. A kezdeményezés egyik központi alakja dr. Coriolan Șteer ügyvéd volt, a kor gazdasági és politikai életének egyik meghatározó személyisége Tasnádon. Kiemelkedő szerepe volt a 20. század első évtizedeinek meghatározó politikai eseményében, Erdély és Románia egyesülésének kimondásában is. A város küldötteként megválasztották a 200 tagú Nagy Román Nemzeti Tanács tagjának.

cultural figures of international fame, among whom are worthy of note the mentioned Coriolan Șteer (1879-1924), attorney-at-law; Lajos Bíró (1856-1931), famous biologist and ethnographer, as well as painter Sámuel Keresztesi. The memory of the three figures survives by

Carte poștală istorică despre Tășnad (înc. sec. XX)
Archív képeslap Tasnádról (XX. sz. eleje)
Archive post-card representing Tășnad (start of the 20th cent.)

Portretul lui Coriolan Șteer (1879-1924)
Coriolan Șteer portreja (1879-1924)
Portrait of Coriolan Șteer (1879-1924)

și redobândește statutul de oraș. În perioada comunistă, în oraș se înființează unități industriale de prelucrarea lemnului, de construcția mașinilor și de industrie ușoară. În anul 1978, pe teritoriul orașului este descoperit un important izvor de ape termale. Aproape imediat este înființată stațiunea de băi termale, care reprezintă și la momentul actual una dintre cele mai importante ținte

Tasnád több, nemzetközi hírű tudományos és kulturális személyiség szülőhelye, akik közül az említett Coriolan Șteer (1879-1924) ügyvéd és politikus; Bíró Lajos (1856-1931) nemzetközi hírű biológus és néprajzkutató, illetve Keresztesi Sámuel festőművész sorolható fel. A helyi közösség a város központi parkjában elhelyezett szobrok révén emlékezik e jeles személyiségekre. A városban született kabarészerző Nóti Károly és az itt iskolába járó híres színházi rendező Harag György emlékét emléktábla őrzi.

Romániába való betagozódása után Tasnád megőrizte járasszékhelyi szerepét. A két világháború közötti időszakban a város lassabb, de felfelé ívelő gazdasági fejlődési tendenciát mutatott, melyet a második világhéges 1939 és 1945 közötti évei törtek meg. Tasnád - Erdély északi részével együtt - ismét Magyarország részévé vált. 1944-ben a város mintegy 800 lelkes zsidó közösségét a szatmári gettóba internálták, majd később a lengyelországi megsemmisítő táborokba szállították. Egy évvel később, a háború lezárulása után a tasnádi sváb lakosságot szovjet munkatáborokba deportálták.

A második világháború tragikus eseményei után a település életének következő meghatározó időpontja az 1968-as közigazgatási átszervezés, mikor a várost és térségét Szatmár megye részévé nyilvánítják, és Tasnád visszanyeri városi rangját. A kommunista időkben a városban több ipari egységet - fafeldolgozó, gépgyártó

their statues set up by the community in the city's park. The cabaret writer Károly Nóti and director György Harag, both born at Tășnad, also have commemorative plaques in the city.

Tășnad continues to preserve its status of the administrative see of the district, also in the period following the Transylvania's integration in Romania. The years between the two World Wars are characterised by a slow, yet constant economic development. The break is caused by the great conflagration of 1939-1945, when Tășnad, together with northern Transylvania are again incorporated in Hungary. In 1944, the Jewish people from the town, summing approximately 800 individuals, are committed to the Satu Mare ghetto and then transported to the extermination camps in Poland. A year later only, after the end of the war, it is the turn of the Swabian population of Tășnad to be moved to the labour camps from the USSR.

After the cessation of the ill-fated events of World War II, a notable moment in the city life is represented by the administrative reform of 1968, when Tășnad is integrated in Satu Mare County when it regains its city status. In the Communist period, in the city are established industrial units for timber processing, construction of equipments and light industry. In 1978, on the city territory is discovered an important hot spring. Almost immediately is established the thermal baths resort, which even currently represents one of the most important targets of the

Portretul lui Bíró Lajos (1856-1931)
Bíró Lajos portréja (1856-1931)
Portrait of Bíró Lajos (1856-1931)

ale turismului balnear din întreaga zonă sătmăreană.

Prima menționare documentară a localității **Sărauad**, sat de nobili mici pe tot parcursul istoriei sale, datează din anul 1279. Construirea bisericii ortodoxe din sat a fost finanțată de Grigore Maior (1715–1785), episcop greco-catolic de Blaj, născut în localitate. Acesta s-a făcut remarcant în epoca sa inclusiv prin stăruința de a înființa numeroase școli și biserici, făcând în acest scop donații substanțiale. Locul de naștere al episcopului celebru este marcat de o placă comemorativă.

Localitatea **Blaja** este atestată pentru prima dată în sursele documentare în anul 1454. Similar Sărauadului, istoria sa este dominată de prezența numeroaselor familii de nobili mici care își împărțeau dreptul de proprietate asupra diferitelor părți ale satului. La sfârșitul secolului al XVII-lea a fost distrus în urma atacurilor repetate ale tătarilor și a răscoalei curuților, repopulându-se în prima parte a secolului al XVIII-lea. Biserica ortodoxă a fost construită în anul 1947 și are hramul Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil.

Prima menționare scrisă a satului **Cig** datează din 1215. În perioada medievală, cel mai important proprietar din localitate era familia Csögi, însă și episcopul de Transilvania deținea o parte a satului. Biserica ortodoxă Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil din Cig a fost construită în anul 1977.

Localitatea **Valea Morii** a fost înființată la jumătatea secolului al XVIII-lea, de câteva familii colonizate în jurul

și könnyűipari üzemet – hoznak létre. 1978-ban a város határában jelentős termálvízkinszre bukkantak, amelyet a röviddel később kiépült termálfürdő hasznosított, ezzel a szatmári fürdőturizmus mai napig meghatározó központjává lépett elő.

Tasnádszarvad település történelme során kisnemesi falunak számított, első írásos említése 1279-ből származik. A falu ortodox templomának építését az innen származó Grigore Maior (1715–1785) balázsfalvi görögkatolikus püspök támogatta anyagilag. Nevéhez fűződik továbbá számos iskola és templom alapítása, melyeket adományokkal támogatott. A híres püspök születésének helyét emléktábla jelöli.

Tasnádbalázsháza település első írásos említése 1454-ből származik. Tasnádszarvadhoz hasonlóan történetét a számos kisnemesi család jelenléte határozta meg, amelyek között megoszlott a faluhoz tartozó birtokterület. A 17. század végén, a tatárbetörés és a Rákóczi-féle szabadságharc következtében elpusztult, majd a 18. század végén újranepeült. Ortodox templomát 1947-ben építették, titulusa Szent Mihály és Gábor arkangyal.

1215-ből származik **Csög** falu első írásos említése. A középkor folyamán legfontosabb birtokosa a Csögi család volt, de a falu egy része az Erdélyi püspökség tulajdonát képezte. A csögi Szent Mihály és Gábor arkangyal titulusú ortodox templomot 1977-ben építették.

Tasnádmalomszeg települést a 18. században alapította

balneal tourism from the entire Sătmăr area.

The first documentary mention of the Sărăuad, a village of petty nobility for the course of its entire history, dates to 1279. The construction of the Orthodox church in the village was founded by Grigore Maior (1715–1785), the Greek-Catholic bishop of Blaj, native to the place. He became famous in the period including by his perseverance for founding numerous schools and churches, making substantial donations to this purpose. The famous bishop's birth place is marked by a commemorative plaque.

The village of **Blaja** is recorded for the first time in the documentary sources of 1454. Similarly to Sărăuad, its history is dominated by the presence of numerous families of petty nobility, who shared property rights over different parts of the village. By the end of the 17th century it was destroyed by the repeated attacks of the Tatars and the uprising of the Kuruczs, being repopulated in the first part of the 18th century. The Orthodox church was built in 1947 and it was dedicated to St. Archangels Michael and Gabriel.

The first written mention of **Cig** village dates to 1215. In the medieval period, the most important landlords is the Csögi family, yet the bishop of Transylvania owned part of the village, as well. The Orthodox church St. Archangels Michael and Gabriel of Cig was built in 1977.

The place of **Valea Morii** was established by mid 18th century by a few families, colonized around the mill of

Viile de lângă Blaja
Balázsháza melletti szőlők
Vineyards in the neighborhood of Blaja

morii orașului Tășnad. Inițial aparține orașului, devenind sat de sine stătător în anii 1950. Biserica ortodoxă a fost construită în anul 1886 și închinată Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil.

Satul **Rațiu** a fost înființat recent, după primul război mondial, în urma reformei agrare. Inițial a făcut parte din orașul Tășnad, devenind localitate de sine stătătoare în anii 1950.

VALORI ALE ARHITECTURII VERNACULARE ȘI A CULTURII TRADIȚIONALE DIN ZONA TĂȘNAD

În localitățile din preajma orașului Tășnad se mai găsesc case care stau măturie arhitecturii vernaculare din zonă. Majoritatea acestor case ”bătrânești” nu mai sunt locuite, abandonarea lor de noile generații în favoarea locuințelor moderne, o evoluția firească de altfel a societății, duce la dispariția lor desăvârșită. Pentru a fi salvat și păstrat pentru generația viitoare, una din astfel de case, construită în anul 1903, a fost strămutată de la localitatea Sânmiclăuș, com. Moftin la Tășnad și remontat lângă Ștrandul termal. Casa țărănească, specifică zonei sătmărene de câmpie și zonei Codru este compusă din tindă, camera din față (sau camera curată) și camera de locuit, urmată de cămară și bucătăria de vară. Materialele folosite în construcție sunt în mod tradițional văioagele și lemnul. Stâlpii de susținere ai

néhány, Tasnád város malmának közelébe telepített család. Eredetileg a város részét képezte, csak 1950-ben vált önálló településsé. Szent Mihály és Gábor arkangyalnak szentelt ortodox templomát 1886-ban építették.

Ráctanya fiatal település, az első világháborút követő földreform után alapították. Eredetileg Tasnád város részét képezte, csak az 1950-es években vált különálló településsé.

A HAGYOMÁNYOS KULTÚRA ÉRTÉKEI ÉS A JELLEGZETES ÉPÍTÉSZET ÉRTÉKEI TASNÁD TÉRSÉGÉBEN

Tasnád város környékén több olyan falusi település található, ahol a térség hagyományos építészeti stílusát őrző házak állnak. Ezeknek az öreg házaknak a zömét már nem lakják, a fiatalabb generációk – az egyébként természetes társadalmi fejlődés eredményeképpen – rendre felhagyják. A folyamat pedig az épületek végleges eltűnéséhez vezet. Megmentésük, a jövő generációk számára történő bemutatásuk céljával egy 1903-ban épült ilyen hagyományos lakóházat a megyei múzeum átköltöztetett Krasznaszentmiklósról (Majtény község) Tasnádra és újra felépítette a termálfürdő közelében. A szatmári alföldi területre és a Bükkalja térségére jellemző parasztház hagyományos részei a pitvar, az ebből nyíló első szoba (vagy tiszta szoba) és a lakószoba, illetve hátul a kamra és a nyári konyha.

Tășnad city. Originally, it belonged to the city, becoming self-standing in the 1950'ies. The Orthodox church was built in 1886 and dedicated to St. Archangels Michael and Gabriel.

The **Rațiu** village has been recently established, after WWI, subsequent to the agrarian reform. Originally, it was part of Tășnad city, becoming a self-standing village in the 1950'ies.

VALUES OF THE VERNACULAR ARCHITECTURE AND TRADITIONAL CULTURE OF TĂȘNAD AREA

In the villages around Tășnad city there are houses that still bear witness to the vernacular architecture of the area. Most of these “olden” houses, no longer inhabited and abandoned by the younger generations for modern housing, in fact a natural evolution of the society, may become entirely extinct. In order to rescue and preserve them for future generations, one of these houses, built in 1903, was moved from Sânmiclăuș village, Mof-tin commune, to Tășnad and reassembled near the hot Public baths. The peasant house, specific to the Sătmăr low-land area and to the Codru area is composed of a porch, the front room (or the clean room) and the residential room, followed by the pantry and summer kitchen. Materials traditionally used in its construction are the adobe and timber. The supporting posts of the

Tășnadul privit dinspre vie
Tasnád a szőlők felől
Tășnadul viewed from the Vineyards

Poartă veche în Tășnad
Régi kapu Tasnádon
Old gate in Tășnad

Expoziția etnografică din Muzeul Orășenesc Tășnad
A Tasnádi Városi Múzeum néprajzi kiállítása
The ethnographic exhibition of the Tășnad City Museum

tavanului sunt așezați pe o meștergrindă din lemn de gorun, de obicei inscripționată de constructor cu numele acestuia și data.

Camera curată reprezintă încăperea cea mai atent mobilată și decorată a locuinței, îndeplinind cel mai adesea funcția de „cameră de oaspeți”. Obiectele din lemn care reconstituie un interior specific zonei: masa, scaunele, patul, lădoiul, ornamentate cu motive decorative specifice zonei, sunt confecționate de mici meseriași locali. Lădoiul era una dintre cele mai reprezentative piese de mobilier din încăperea. Avea o valoare multifuncțională, servind atât pentru depozitarea materialelor textile, cât și pentru odihnă. Țesutul la război al textilelor era preocuparea principală a femeilor, îndeosebi în anotimpurile în care munca câmpului nu

A folosită tradițională construcție a vâlcuș și a lemn. A tavanul este susținut de grinzi dintr-un mestece, în care de obicei se așază un meșteșugăruș din lemn de gorun, de obicei inscripționat de constructor cu numele său și anul construcției.

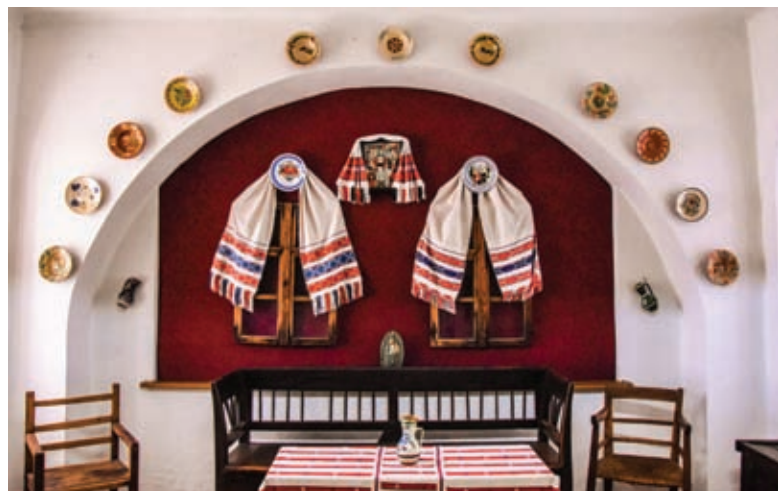
A curată camera se poate găsi cele mai frumoase mobilier și cele mai frumoase obiecte, de obicei acestea sunt servite oaspetilor. Obiectele din lemn care reconstituie un interior specific zonei: masa, scaunele, patul, lădoiul, ornamentate cu motive decorative specifice zonei, sunt confecționate de mici meseriași locali. Lădoiul era una dintre cele mai reprezentative piese de mobilier din încăperea. Avea o valoare multifuncțională, servind atât pentru depozitarea materialelor textile, cât și pentru odihnă. Țesutul la război al textilelor era preocuparea principală a femeilor, îndeosebi în anotimpurile în care munca câmpului nu

A în camera se poate găsi cele mai frumoase mobilier și cele mai frumoase obiecte, de obicei acestea sunt servite oaspetilor. Obiectele din lemn care reconstituie un interior specific zonei: masa, scaunele, patul, lădoiul, ornamentate cu motive decorative specifice zonei, sunt confecționate de mici meseriași locali. Lădoiul era una dintre cele mai reprezentative piese de mobilier din încăperea. Avea o valoare multifuncțională, servind atât pentru depozitarea materialelor textile, cât și pentru odihnă. Țesutul la război al textilelor era preocuparea principală a femeilor, îndeosebi în anotimpurile în care munca câmpului nu

ceiling are set on a durmast wood load bearing beam, usually inscribed with the builder's name and date.

The clean room is the most carefully furnished and decorated room of the house, often fulfilling the function of the "guest room". The wooden objects composing the specific interior of area houses count as follows: the table, chairs, bed and chest decorated with designs specific to the area and made by the local artisans. The chest is one of the most representative furniture pieces of the room. It fulfilled a multifunctional purpose, serving for both storing fabrics and resting. Weaving fabrics was the main preoccupation of women, especially during the seasons when working the fields was no priority, from fall to spring. The fabrics woven in plain areas are decorated with floral, geometric and zoomorphic patterns, predominantly in blue and cherry hues. They are woven of flax and hemp, while embroideries are hand-made.

Most of the pottery decorating house walls were made by local artisans, yet wealthier households embellished their clean room interiors with rarer pieces from famous pottery centres, like at Vama, and later with dishes of Hollóháza or Wittemberg. Icons were more than a mere decoration element, symbolising the faith and spirituality guiding the villager's life. In the Tășnad area are especially spread icons painted on glass and rarely on wood. The restored interior of

Expoziția etnografică din Muzeul Orășenesc Tășnad
A Tasnádi Városi Múzeum néprajzi kiállítása
The ethnographic exhibition of the Tășnad City Museum

reprezenta preocuparea prioritară, din toamnă până în primăvară. Țesăturile din zona de câmpie sunt ornamentate cu motive florale, geometrice și zoomorfe, predominant în nuanțe de albastru și vișiniu. Materialele textile sunt țesute din in și cânepă, iar broderiile sunt lucrate manual.

Majoritatea blidelor care decorau pereții locuințelor erau realizate de meșteri locali, însă gospodarii înstăriți își împodobeau interioarele camerei curate cu piese mai rare din centre ceramice renumite, precum cel de la Vama, iar mai târziu, cu farfurii de Hollóháza, sau Wittemberg. Icoanele reprezentau mai mult decât un simplu element de decor, simbolizând credința și spiritualitatea care ghida viața oamenilor de la sate. În zona Tășnadului sunt răspândite mai ales icoane pictate pe sticlă, și mai rar cele pictate pe lemn. Interiorul reconstituit al unei camere curate, specific de pe marginea zonei de câmpie și a Codrului, reflectă întocmai caracterul multiethnic și pluri-confesional al comunităților conviețuitoare, care au dat naștere unei culturi tradiționale cu elemente unice, individualizante, pe cale de dispariție totală.

Organizat în spațiul destinat cămării, depozitul de unelte agricole reprezintă o încăpere tipică gospodăriei tradiționale țărănești din zona de câmpie, unde agricultura reprezenta o ocupație de bază. În regiunea Tășnadului, particularitățile de relief și climă, varietatea

wittembergi tányér. Az ikonok nem pusztán díszítő-elemként jelentek meg, a falusi emberek mindennapi életét irányító hit és lelkeség jelképei voltak. Tasnád környékén főleg az üvegre festett ikonok terjedtek el, kevésbé jellemzőek a fából készíttetek. A rekonstruált tisztaszoba belseje az alföld és a Bükkalja találkozási övezetének térségére jellemző. Tükrözi a térség multi-etnikus és több vallású közösségeinek jellegzetességeit, ahol egy specifikus, egyedi elemeket őrző, hagyományos kulturális közeg jött létre, amelyet azonban mára a teljes eltűnés veszélye fenyeget.

A hagyományosan kamraként használt helyiségben kisebb méretű mezőgazdasági eszközöket – villa, gereblye, kasza, gabonalapát, cséphadaró stb. – állítottunk ki. A tárgyak az alföldi parasztgazdaságokra jellemző mezőgazdasági tevékenység hagyományos emlékei. A Tasnád környékére jellemző felszíni és éghajlati adottságok, a különböző művelési ágakra alkalmas talajok előfordulása a szemes gabonák, a textilnövények, a különféle gyümölcsök és a szőlő elterjedését tette lehetővé. A művelési technikák a térség emberének ősrégi és folytonos gazdálkodási múltját tükrözik. A búzát lekaszálták, az aratók nyomán az asszonyok a levágott kévékből kereszteteket raktak – egy kereszt 18 nyálábból állt. A kereszteteket a gazdák udvarába szállították és kicsépelelték. A szemeket a gabonalapáttal gyűjtötték egybe, és a szemeket szórással választották szét a pelyvától.

a clean room, specific to the boundary region of the plain and Codru area, accurately mirrors the multiethnic and multi-confessional character of the coexisting communities, which gave rise to a unique, individualizing traditional culture, soon to be entirely extinct.

Set up in the pantry designated area, the farming tool storage is a room, typical to the peasant traditional household of the plain area, where agriculture was a basic occupation. In the Tășnad area, the relief and climate peculiarities, variety and extension of the farming soils determines the massive presence of the grain crops, textile plans, fruit trees and vineyards, all these with continued existence which proves that agriculture is an ancient and constant occupation of the population in the area. In the pantry of the museum-house, the smaller size tools used are preserved for working the field, like the pitchfork, rake, scythe, grain shovel, beater, etc. Wheat was cut with the scythe, behind the cropper women gathered the wheatears into crosses. A cross was formed of 18 wheat bundles. These were carried to the people's households where they were beaten. The resulted wheatberries were collected with the shovel and passed through the grain winnower, thus separating the berries from chaff. Straws remained in the field where they were gathered with the rake, a farming tool used also for hay gathering. The exhibition highlight in this hall is represented by the tools

Expoziția etnografică din Muzeul Orășenesc Tășnad
A Tasnádi Városi Múzeum néprajzi kiállítása
The ethnographic exhibition of the Tășnad City Museum

și întinderea solurilor cultivabile determină prezența masivă a culturilor de cereale, plante textile, pomi fructiferi, viță de vie, toate acestea având o continuitate care dovedește că agricultura este o ocupație străveche și permanentă a populației din această zonă. În camera casei-muzeu, sunt păstrate uneltele de mai mici dimensiuni folosite la muncile câmpului, precum furca, grebla, coasa, lopata pentru cereale, îmblăciul, etc. Grâul se tăia cu coasa, iar în urma secerătorului femeile adunau spicele de grâu făcându-le cruci. O cruce era formată din 18 snopi de grâu. Aceste cruci erau duse în gospodăriile oamenilor urmând să fie bătute cu îmblăciile. Boabele rezultate erau adunate cu lopata și trecute prin vânturătoarea de cereale, separându-se astfel bobul de pleavă. Pielele rămase pe câmp erau adunate cu grebla, unealtă agricolă folosită și la strânsul fânului. Piese de rezistență ale expunerii din această sală le reprezintă uneltele în sine, astăzi rar întâlnite chiar și la țară, care sugerează un mod de viață aproape exclusiv în trecutul relativ apropiat al regiunii Tășnadului.

EDIFICII DE CULT ȘI MONUMENTE ARHITECTURALE

Biserica reformată. Cea mai veche clădire monument de arhitectură al oraşului este biserica reformată, construită în a doua jumătate a secolului al XV-lea, în stilul goticului târziu. Ctitorul a fost episcopul Transilvaniei

A mezőn maradt szalmát – akárcsak a lekaszált szénát – gereblyékkal gyűjtötték egybe. A helyiség legfontosabb kiállítási tárgyai maguk a hagyományos eszközök, hiszen ezeket manapság már a paraszti gazdaságokban is hiába keresnénk. Egy olyan életstílus tárgyi emlékei, amely a közelmúltban szinte teljesen eltűnt Tasnád környékén.

TEPŁOMOK I ARCHITEKTURALNE PAMIĘTKI

A református templom. A város legrégebbi műemlék épülete a 15. század második felében, késő gótikus stílusban épített református templom. Építtetője a Mátyás királlyal rokoni szálakat ápoló erdélyi püspök, Vingárti Geréb László volt. A megőrzött építészeti műrészletek magas művészi szintű kivitelezésre utalnak és a gótikus művészet egyedinek számító emlékei a térségben is ablakok mérművei, a szentély boltozata és zárókövei, a sekrestyeajtó faragott kerete, a szentségtartó és az ülfülke. A 16. század derekán a gyülekezet a reformáció hatására a kálvinista tanokat fogadta be és a templom is református lett. A törökkel vívott háborúk nyomán Tasnád sokat szenvedett. 1660-ban felgyújtották a templomot, valószínűleg ekkor szakadt be a gótikus boltozat. A pusztítás következtében több mint egy évszázadon át használhatatlan állapotba került. A 18. század végén sikerült kijavítani, majd 1814-1822 között hozzáépítettek barokk stílusú látványos tornyát.

themselves, today rare even in the countryside, suggestive of an almost exclusive lifestyle in the relatively near past of the Tășnad region.

CULT EDIFICES AND ARCHITECTURAL MONUMENTS

The Calvinist Church. The most ancient architectural-monument of the city is the Calvinist Church, built during the second half of the 15th century, in late Gothic style. The founder was the bishop of Transylvania László Geréb of Vingart, akin to king Matthias Corvinus. The surviving architectural details of the period are indicative of high quality and represent unique testimonies of the Gothic art from the area: window mouldings, shrine vaults and crown as well as the sacristy door frames, tabernacle and priestly sedilia. By mid 16th century, the community converted to Calvinism, thus the church was adopted by this cult. It suffered many damages following the Ottoman wars and in 1660 it was set ablaze. Likely, it was then when the vault also collapsed. The destructions rendered it unusable for more than one century. The church was repaired by the end of the 18th century, while the monumental Baroque style tower was added between 1814–1822.

Biserica reformată din Tășnad
A tasnádi református templom
The Calvinist Church of Tășnad

László Geréb de Vingart, rudă a regelui Matia Corvin. Detaliile arhitectonice păstrate din această perioadă trădează înalta calitate și sunt mărturii unicate ale artei gotice din zonă: mulurile ferestrelor, bolta și cheile de boltă din sanctuar, precum și ancadramentele uși de sacristie, a tabernacolului și a sedilei preoțești. La mijlocul secolului al XVI-lea comunitatea a trecut la Calvinism, astfel biserica a fost preluată de acest cult. În urma războaielor otomane a suferit mult, în 1660 biserica a fost incendiată, probabil atunci s-a prăbușit și bolta. Distrugerile au făcut-o nefolosibilă timp de mai mult de un secol. Biserica a fost reparată la sfârșitul secolului al XVIII-lea, iar turnul monumental în stil baroc îi este adăugat între anii 1814–1822.

Catedrala Ortodoxă Adormirea Maicii Domnului. Ca așezământ, biserica există din timpuri străvechi. În locul unei biserici de lemn mai vechi, comunitatea a construit un edificiu de piatră în anul 1893, la inițiativa preotului George Stanciu junior (1863 – 1926),

Az Istenszülő Elszenderedése ortodox templom.

A területen már régi időkől fogva templom állt. Egy régi fatemplom helyére 1893-ban építettek kőtemplomot ifj. George Stanciu parókus (1863-1926) kezdeményezésére. Szent György tiszteletére szentelték fel. 1988-tól Gheorghe Rezei, majd Marian Crainic parókus, a hívek támogatásával a templom körül egy új, tágasabb templom alapjait helyezte el. A város legnépesebb gyülekezetének épített, 1998–2000 között befejezett impozáns templomépület a város központjától kb. 250 m-re lévő domb tetején magasodik. Titulusa az Istenszülő Elszenderedése. A háromosztatú alaprajzi elrendezésű épület monumentalitását növeli a domboldalon lépcsősoron való megközelíthetősége.

A Szűzanya születése görögkatolikus templom. A görögkatolikus közösség első temploma egy 1893-ban emelt szép fatemplom volt. Az új templomot 1996-ban építették, modern építészeti felfogásban, alakját a háromszög forma határozza meg, mely a Szentháromságot jelképezi.

A Szent Szűz római katolikus templom. A reformáció után a római katolikus híveket először a 18. század végén sikerült egyházközségbe szervezni. Az újjászervezés utáni templomukat 1783–1784 között építették, majd 1903 és 1905 között neogótikus stílusban teljesen átépítették és egy impozáns toronnyal is ellátták.

Orthodox Cathedral of the Assumption. As an establishment, the church exists from ancient times.

An older timber church was rebuilt by the community in stone in 1893, upon the initiative of priest George Stanciu Junior (1863–1926) and sanctified under title Saint Great Martyr George. Starting with 1988, priest Gheorghe Rezei and then priest Marian Crainic,

Interiorul catedralei ortodoxe din Tășnad
 A tasnádi ortodox templom belseje
 Interior of the Orthodox Church of Tășnad

și a sfințit-o cu hramul Sf. Mare Mucenic Gheorghe. Începând cu anul 1988, preotul Gheorghe Rezei și apoi preotul Marian Crainic, împreună cu credincioșii au pus în jurul bisericii, temelia unei noi biserici încăpătoare, impozantă și necesară pentru comunitatea ortodoxă, cea mai numeroasă din oraș. Edificiul, finalizat între 1998 și 2000, este amplasat pe un deal, la circa 250 m de centrul orașului și sfințită cu hramul Adormirea Maicii Domnului. Biserica are un plan tripartit, panta dealului și scările de acces accentuează monumentalitatea clădirii.

Biserica Greco-Catolică Nașterea Fecioarei. Primul lăcaș de cult al comunității greco-catolice a fost o frumoasă biserică de lemn ridicată în 1893. Noua biserică a fost construită în 1996, cu o arhitectură modernă într-o formă triunghiulară, simbolizând Sf. Treime.

Biserica Romano-Catolică Sf. Fecioară. După Reforma Religioasă, parohia romano-catolică a fost reorganizată în cursul secolului al XVIII-lea. Biserica a fost ridicată în 1783-1784, apoi a fost reconstruită între 1903 și 1905, căpătând un aspect neogotic și un turn monumental.

Biserica ortodoxă Sf. Grigore Teologul, Sărauad. Clădirea bisericii a fost construită în anul 1777, cu sprijinul financiar a lui Grigorie Maior episcop greco-catolic de Blaj și fiul satului. Planul bisericii este simplu și urmărește o divizare tripartită.

Biserica greco-catolică din Tășnad
A tasnádi görög katolikus templom
The Greek-Catholic Church of Tășnad

A tasnádszarvadi Nazianzi Szent Gergely ortodox templom. Az épületet 1777-ben építették a faluból származó Grigore Maior balázsfalvi görögkatolikus püspök anyagi támogatásával. Alaprajzi elrendezése egyszerű, háromosztatú, nyugati homlokzatán torony emelkedik, ennek földszintjén nyílik a bejárat kapu. A hajó téglalap alaprajzú, ehhez kelet felől félkörívvel záródó szentély csatlakozik. A hajó nyugati szegmense fölött emelkedik a templom tornya.

together with the faithful set around the church the foundations of a new church, massive and necessary for the Orthodox community, the largest in the city. The building, completed between 1998 and 2000, lies on a hilltop, at c. 250 m from the city centre and is sanctified under the title of the Assumption. The church has a tripartite layout, the hill slope and access stairs emphasizing the building's monumentality.

The Greek-Catholic Church of “the Birth of the Virgin Mary”. The first place of worship of the Greek-Catholic community was a beautiful timber church built in 1893. The new church was built in 1996, according to a modern triangularly shaped architecture, symbolising the Holy Trinity.

The Roman-Catholic Church of the “Saint Virgin Mary”. After the religious Reformation, the Roman-Catholic parish was reorganized over the course of the 18th century. The church was built in 1783–1784, then rebuilt between 1903 and 1905, taking on a Neo-Gothic appearance and being added a monumental tower.

The Orthodox Church of “Saint Gregory Theologian”, Sărauad. The church building was built in 1777, with the financial aid of Grigorie Maior, Greek-Catholic bishop of Blaj and son to the village. The church layout is simple and runs on a tripartite partition. The tower was built on the western facade, its ground

Biserica romano-catolică din Tășnad, vedere interioară și interior
A tásnádi római katolikus templom, légi felvétel és belső
The Roman-Catholic Church of Tășnad, aerial view and interior

Pe fațada de vest se ridică turnul, la parterul căruia se află porticul de intrare. Nava are un plan rectangular la care se adaugă dinspre est un sanctuar cu absidă semicirculară. Turnul se ridică peste segmentul de vest a navei.

Conacul Cserei-Fischer. Se află în centrul orașului, într-un parc întins. Pe acest loc era probabil și reședința episcopului transilvan, transformată în secolul al XV-lea, în castel fortificat. În perioada războaielor otomane castelul a fost abandonat și ruinat. Familia Cserei a dobândit moșii în oraș și în zonă și a construit aici un conac în 1711. Clădirea a fost lărgită și transformată în cursul secolului următor, aspectul actual primind-ul în jurul anilor 1910. Clădirea găzduiește astăzi expozițiile istorice și etnografice ale Muzeului orașenesc.

OBIECTIVE TURISTICE BALNEARE ȘI RECREATIVE

Ștrandul termal. Cea mai mare parte a faimei orașului de astăzi se datorează izvoarelor geotermale din regiune. Alături de cura hidrotermală stațiunea este recomandată și pentru cura climatică, ambele se pot realiza prin practicarea turismului agremental în intervalul mai-septembrie, în aer liber, iar în baze amenajate, pe tot parcursul anului. Ștrandul termal funcționează încă din anul 1978 în „Zona de agrement” a orașului, locație care atrage, în fiecare an, zeci de mii de turiști din județul Satu Mare și din județele învecinate și din

A Cserei-Fischer kúria. Az épület a város központjában fekszik, egy tágas park veszi körül. Valószínűleg ezen a helyen állhatott az erdélyi püspök rezidenciája, melyet a 15. században várkastéllyá alakítottak. A török háborúk idején a kastélyt felhagyták, romos állapotba került. Később a Cserei család szerzett birtokokat a városban és környékén. 1711-ben egy kúriát építettek erre a helyre. A következő században az épületet átépítették és bővítették, mai alakját 1910 körül nyerte el. Jelenleg a városi múzeum történeti és néprajzi kiállításának szolgál otthonul.

IDEGENFORGALMI VONZERŐK

Termálfürdő. A várost ma leg többben a határában felfedezett termálvízének köszönhetően ismerik. A termálvizes fürdőkúrákon kívül a tasnádi üdülőt nyugodt környezet miatt is sokan keresik, elsősorban a május és szeptember közötti idegenforgalmi idényben. Fedett létesítményei egész évben látogathatók. A termálfürdő 1978 óta működik a város üdülő részében, évről-évre látogatók tízezreit vonzza Szatmár megye és a környező megyék területéről, illetve külföldről. 2011-ben átfogó felújításon esett át EU-s fejlesztési források felhasználásával. A termálvizet 1354 m mélyről nyerik, a feltörő víz hőmérséklete 72 °C, ásványtartalma 9 mg/l, ezzel reumás, neurológiai és krónikus nőgyógyászati bántalmak kezelésére alkalmas. A fürdő területe mintegy 5 ha. Termál- és hidegvizes medencék, játszótér,

floor lies the entrance portico. The nave has a rectangular plan to which adds from the east a shrine with a semicircular apsis. The tower rises above the western segment of the nave.

The Cserei-Fischer mansion. It lies in the city centre, in a large park. Here must have also lain the residence of the Transylvanian bishop, turned in the 15th century into a fortified castle. During the Ottoman wars, the castle was abandoned and lay in ruin. The Cserei family acquired estates in the city and the area and it built here a mansion in 1711. The building was enlarged and transformed over the course of the following century, its current appearance dating to around 1910. The building houses today the historical and ethnographic exhibitions of the city Museum.

BALNEAL AND RECREATIONAL TOURISTIC SITES

The hot public baths. Most of today's city fame is owed to the geothermal springs from the region. Beside hydrothermal cures, the resort is also recommended for the climate cure, both achievable by practicing recreational tourism during the months of May-September, outdoors, and indoors, in set up facilities, during the entire year. The hot baths has been operational since 1978 in the city's "Recreational Area", location which yearly appeals to tens of thousands of tourists from the Satu Mare county, the neighbouring counties and abroad.

Conacul Cserei-Fischer
A Cserei-Fischer kúria
The Cserei-Fischer mansion

Ştrandul termal
A termál strand
The hot public baths

alte țări. În anul 2011 a fost finalizată o amplă reabilitare a ștrandului, finanțat din fonduri Europene. Apa termală este captată de la o adâncime de 1354 m prin intermediul unei sonde cu o temperatură de 72° C și o mineralizare de aproape 9 mg/l, fiind recomandat pentru tratarea bolilor reumatice, neurologice și ginecologice cronice. Ștrandul termal se întinde pe o suprafață de aproximativ 5 ha și pune la dispoziția turiștilor bazine cu apă termală și rece, locuri de joacă pentru copii, spațiu pentru camping, în vecinătatea ștrandului, numeroase posibilități de cazare și servirea mesei (hoteluri, moteluri, pensiuni), cu o capacitate de 1500 locuri.

Festivalul Pălincii. Pălinca a devenit un produs emblematic pentru Tășnad, zona geografică ideală pentru producția lui. Festivalul este organizat anual în luna iunie, în incinta ștrandului termal. Nucleul evenimentului reprezintă concursul producătorilor: sunt amenajate standuri destinate expunerii sortimentelor de palincă (prună, caisă, măr, pară, vișine, gutui), atât pentru producătorii autorizați precum și pentru producătorii individuali din județul Satu Mare și județele limitrofe (Sălaj, Maramureș, Bihor). Pe durata întregii zile, cei prezenți vor putea gusta cea mai bună pălincă din concurs și se vor bucura de programul artistic oferit de ansamblurile folclorice și de interpreții de muzică populară.

Expoziție de Cabaline. Este un eveniment inedit

sátorozási lehetőség várja a látogatókat. A környéken számos szálláshely (szállodák, motel, panziók) és étkezési lehetőség található, összesen 1500 férőhellyel.

Pálinkafesztivál. A pálinka Tasnád esetében igazi jelképpé vált, hiszen a város környéke ideális gyümölcsstermő terület. A fesztivált minden év júniusában szervezik meg, helyszíne a termálfürdő területe. Az esemény legfontosabb része a termelők között folyó verseny: a különböző pálinkákat (szilva, barack, alma, körte, meggy, birs) standokon lehet megtekinteni, kóstolni, ahol mind a bejegyzett termelők, mind Szatmár és a környező megyék (Szilág, Máramaros, Bihar) magántermelői helyet kapnak. A résztvevők az egynapos esemény során megkóstolhatják a legjobbnak megválasztott pálinkákat és élvezhetik a fellépő néptáncscsoportok és népzenei előadók nyújtotta műsort.

Lovas fesztivál. A termálfürdőt népszerűsítő események közül a lovas fesztivál a legkülönlegesebb. Minden év júniusában szervezik meg. A környék néhány méneséből, illetve az ország más vidékeiről érkező, több tucat, különböző fajtájú ló mérkőzik meg több kategóriákban (nehéz és félnehéz mén, sport és fríz mén, nehéz és félnehéz kancák, sport és fríz kancák, sprintversenyek, legszebb fogatok stb.). A megmérettetésen kívül a résztvevők megcsodálhatják a lókiállítás és a lóvásárt (fajlovak, igavonók, hátaslovak, pónik), lovas és lovas ügyességi bemutatókat nézhetnek meg, a kicsik lovagolhatnak póniháton, illetve hagyományos ételeket és kézműves termékeket vásárolhatnak.

In 2011 a large scale rehabilitation of the baths, funded by European funds, was completed. The hot water is captured from a 1354 m depth through a well at a temperature of 72° C and almost 9 mg/l mineralization, being recommended for curing chronic rheumatic, neurological and gynaecological illnesses. The hot baths stretch on a surface of approximately 5 ha and make available to tourists hot and cold water pools, playgrounds for children, a camping area, and nearby the baths, many accommodation and food facilities (hotels, motels, pensions), with a capacity of 1500 places.

The “Pălinca” Festival. The pălinca, a brandy type, has become an emblematic product of Tășnad, a geographical area ideal for its production. The festival is yearly held in June within the enclosure of the hot baths. The heart of the event is represented by the producers’ contest: stands especially designed to exhibit the various pălinca sorts (of plum, apricot, apple, pear, cherry and quince) are set up for both certified manufacturers and individual producers from the Satu Mare county and neighbouring counties (Sălaj, Maramureș, Bihor). Over the course of the entire day, those present can taste the best product of the contest and enjoy the artistic programme offered by folk ensembles and folk music singers.

Horse exhibition. It is a unique event for the promotion of the hot baths, held yearly in June.

Participant la expoziția de cabaline
Résztevő a lovas fesztiválon
Participant at the horse-exhibition

pentru promovarea ștrandului termal, organizat anual în luna iunie. Zeci de cai de rasă, aparținând câtorva crescătorii din zonă dar și din alte regiuni ale țării, concurează pe diferite categorii (armăsari grei, semigrei, sport, frizieni, iepe grele, semigrele, sport, frizian, călăreți contra timp, cel mai frumos atelaj; etc.). Pe lângă concursul propriu-zis, cei prezenți au posibilitatea să admire expoziția și târgul de cai (cai de rasă, de tracțiune, de agrement și ponei), demonstrații ecvestre și acrobații, plimbări cu poneii, standuri artisanale și mâncăruri tradiționale.

Tășnadul Estival. Este organizat anual, pe parcursul a două zile din luna iulie pentru promovarea ștrandului. De la an la an, programul este rafinat și îmbogățit astfel încât sărbătoarea să atingă cele mai înalte standarde de organizare și este un prilej potrivit pentru a asigura ospitalitatea turiștilor, invitaților din țară, din străinătate

Tasnádi Nyár. A termálfürdő népszerűsítésére minden év júliusában kétnapos rendezvényt szerveznek. Évről évre egyre színvonalasabb meghívottakkal ünnepelnek, látják vendégül a belföldi és külföldi turistákat, meghívottakat, a testvérvárosok képviselőit. Az eseményre ünneplőbe öltözik a város, kulturális és művészi előadások sorát hívják meg, sporteseményeket, szórakoztató programokat szerveznek. Célja a város népszerűsítése, értékeinek, hagyományainak bemutatása.

Tens of thoroughbreds owned by the few stud farms in the area and other regions of the country compete on various categories (heavy sand medium heavy stallions, sport, Friesian, heavy and medium-heavy mares, sport, Friesian, riders race against time, most beautiful draft; etc.). Beside the contest itself, those present have

Casa muzeală de lângă ștrandul termal
A múzeum-ház a termál strand mellett
The museum-house in the vicinity of the hot bath

și din orașele înfrățite. Cu această ocazie orașul stațiune îmbracă haine de sărbătoare, au loc o serie de manifestări culturale artistice, competiții sportive, dar și de divertisment cu scopul de a promova din punct de vedere cultural frumusețea și tradițiile orașului Tășnad.

Seară Folclorică la Ștrandul Termal. Acest eveniment se desfășoară anual, în prima parte a lunii august și dorește să ofere tineretului, turiștilor și întregii comunități o oportunitate de petrecere a timpului liber precum și de a promova cultura tradițională. Această seară de folclor la care participă tineri interpreți de muzică populară și ansambluri folclorice a devenit un eveniment reprezentativ, o emblemă a orașului și a tezaurului folcloric din regiune.

Festivalul Gastronomic. Este organizat anual în luna septembrie, cu scopul de a prezenta tradițiile gastronomice din zona Tășnadului. Se desfășoară sub forma unui concurs culinar cu invitați din comunele învecinate aparținând microregiunii Tășnad, orașele înfrățite din Ungaria, echipe ale hotelurilor, motelurilor, restaurantelor din zona de agrement. Festivalul susține și încurajează creșterea comunității celor care apreciază și promovează cultura gastronomică autentică din zona Tășnadului, ca mod de a păstra și celebra diversitatea culturală foarte bogată care se regăsește în produsele și rețetele locale. Mâncare bună, băutură artizanală și multă relaxare, iar la final un strop de inedit, este rețeta deja patentată pentru un weekend perfect la ștrandul termal.

Népművészeti bemutató a termálstrandon. Évente, augusztus első felében megrendezett esemény a népművészeti bemutató. A fiatalok, a turisták és az egész közösség számára tartalmas kapcsolódási lehetőséget nyújt, egyúttal népszerűsíti a hagyományos kultúrát. A bemutató estéjére fiatal népművészeti előadókat és együtteseket hívnak meg. Az évek során Tasnád város egyik meghatározó eseményévé, egyúttal a vidék néprajzi értékeinek igazi seregszemléjévé lépett elő.

Gasztronómiai fesztivál. Minden év szeptemberében szervezik meg a gasztronómiai fesztivált, melynek célja a Tasnád környéki hagyományos ételek bemutatása.

the opportunity to admire the exhibition and horse fair (thoroughbreds, draft horses, entertainment horses and ponies), equestrian shows and acrobatics, pony riding, stands with artisan products and traditional food.

The Tășnad Summer. It is held yearly during two days in July for the promotion of the baths. From year to year, the schedule is refined and enriched so that the celebrations reach the highest organization standards and be an appropriate occasion for ensuring hospitality for tourists, guests from the country, abroad and sister cities. In the occasion, the resort city is embellished and a series of cultural artistic events, sports contests, yet also entertainment take place in order to culturally promote the beauty and traditions of Tășnad city.

The Folk Night at the Hot Public Baths. This is a yearly event held in the first part of August that wishes to offer the youth, tourists and entire community the opportunity for entertainment and to also promote the traditional culture. This folk night in which attend young folk singers and folk ensembles has become a representative event, an emblem of the city and folk heritage of the region.

The Food Festival. It is yearly held in September, with the goal of presenting the food traditions of the Tășnad area. It unfolds in the form of a food contest with guests from the neighbouring communes that belong to the Tășnad micro-region, the sister cities from

Festivalul interjudețean de folclor „Dragu-mi-i cântu și jocu”. Festivalul debutează cu parada portului popular prin centrul orașului, urmată de un spectacol-concurs în care spectatorii au parte de un periplu muzical-coregrafic prin diferite regiuni din țară. An de an urcă pe scenă peste 250 de dansatori, care, prin cântece și jocuri, spun câteva dintre cele mai frumoase povești ale românilor. Suitele coregrafice sunt punctate de momente muzicale, în compania soliștilor instrumentiști ai orchestrei festivalului. Evoluțiile dansatorilor sunt alternate cu cântece

interpretate de soliști vocali și instrumentiști, unii dintre ei prieteni mai vechi ai tășnădenilor, alții aflați pentru prima dată pe scena festivalului. Regalul folcloric se încheie cu Gala Laureatilor și un recital susținut de un interpret cunoscut de muzică populară din țară.

Ennek megfelelően a kistérség településeinek, a magyarországi testvértelepüléseknek, az üdülő szállodáinak, motelleinek, vendéglőknek csapatai főzőversenyen mérkőznek meg. A fesztivál a Tasnád környéki gasztronómiai hagyományokat kedvelők táborát igyekszik gyarapítani, ezáltal a gazdag helyi kultúra értékeinek őrzésére ösztönöz. Az ínycsiklandó ételek, a kézműves italok, a sok szórakozás és a lenyűgöző sokszínűség egy tökéletes hétvége kellékei a tasnádi termálfürdőben.

Megyei népzene és néptánc fesztivál. Az esemény a népviseletbe öltözött fiatalok felvonulásával veszi kezdetét a városközpontban, majd a résztvevők színpadon mutatják be versenyszerű megmérettetésben népzenei, illetve tánc tudásukat. Az ország több régiójának zenei és táncanyagát ismerheti meg a közönség, hiszen évről-évre több mint 250 fellépő hozza el legszebb zenés-táncos alkotásait. A táncelőadások között a fesztivál saját zenekara és szólistái tartanak zenei előadásokat, illetve népdalokat énekelnek, vagy hangszeres tudásukat mutatják be a meghívott fellépők, akik közül többen már a közönség régi ismerőseként térnek vissza a fesztivál színpadára. A seregszemlét a díjak odaítélése zárja, illetve a gála végén minden évben fellép egy országos hírnépzenész vagy énekes.

Hungary and the hotel, motel and restaurant teams in the entertainment field. The festival supports and encourages increased interest of those who appreciate and promote the authentic food culture of the Tășnad area, as a way to preserve and celebrate the very rich cultural diversity found in the local products and networks. Good food, artisan drinks, much relaxation and lastly, a drop of novelty, is the already patented recipe for a perfect weekend at the hot baths.

The folk inter-County Festival “Dragu-mi-i cântu și jocu”. The festival starts with the parade of folk attires through the city centre, followed by a show-contest in which the audience witnesses a musical-choreographic journey through various regions of the country. Over 250 dancers attend yearly the festival, through songs and performances, telling some of the most beautiful stories of the Romanians. The choreographic suits are spaced by moments of music, in the company of the instrumentalists of the festival orchestra. The evolution of the dancers is alternating with songs played by singers and instrumentalists, some ones of the old friends of Tășnad inhabitants, other for the first time on stage of the festival. The folk royal ends with the Laureate Gala and a performance by a famous folk singer.

Vederi aeriene cu orașul Tășnad
 Légifelvételek Tasnádról
 Aerial views of Tășnad

Valori arhitecturale din Tășnad
Építészeti értékek Tasnádon
Architectural values of Tășnad

Bibliografie – Irodalom – References

- Arhitectura ecleziastică din Satu Mare, Szatmár egyházi építésze,
Ecclesiastical architecture of Satu Mare.
Coord. Szőcs Péter Levente. Satu Mare, 2007.
- Catalogul colecției de arheologie / A régészeti gyűjtemény
katalógusa / Catalogue of the archaeological collection.
Coord. Marta, Liviu – Szőcs Péter Levente. Satu-Mare, 2007.
- Deaconu, Anca – Iegar, Diana – Sárándi Tamás – Kincses, Diana:*
Tășnadul de odinioară / A hajdanvolt Tasnád. Satu Mare, 2012.
- Deaconu, Anca – Kincses, Diana:* Oamenii ai Tășnadului /
Tasnádi személyiségek. Satu Mare, 2012.
- Kincses, Diana: Tășnad: ghid cultural – istoric / ТИШНАД.*
Довідник з історії та культури / Tășnad. A Cultural –
Historical Guide. Satu Mare, 2015.
- Németi János:* Repertoriul arheologic al zonei Careiului (Nagykároly
vidékének régészeti repertórium). București, 1999.
- Petri Mór:* Szilágy vármegye monographiája. Zilah, 1901 - 1904.
- Vulturescu, George:* Cultură și literatură în ținuturile Sătmarului.
Dicționar 1700 – 2000. Satu Mare, 2000.

Interreg
Romania-Hungary
European Regional Development Fund

Partnership for a better future

www.interreg-rohu.eu

Project name

A Cross-Border Open Model of a Digital Museum Database (COMODI)

Publicație editată în cadrul proiectului **A Cross-Border Open Model of Digital Museum Database /COMODI/ ROHU-297**. Proiectul este implementat în cadrul Programului Interreg V-A România-Ungaria și este finanțat de Uniunea Europeană, prin Fondul European de Dezvoltare Regională și cofinanțat de statele partenere în program, România și Ungaria.

Jelen kötet **A Cross-Border Open Model of Digital Museum Database /COMODI/ ROHU-297** című projekt részeként jelenik meg. A projekt az Interreg V-A Románia-Magyarország Program keretében, az Európai Unió támogatásával, az Európai Regionális Fejlesztési Alap, valamint a programban résztvevő két tagállam, Románia és Magyarország társfinanszírozásával valósul meg.

The present publication is edited within the project **A Cross-Border Open Model of Digital Museum Database /COMODI/ ROHU-297**. The project is implemented through the Interreg V-A Romania-Hungary program and it is financed by the European Union by the European Regional Development Fund and co-financed by the partner states of the program, Romania and Hungary. Pentru detalii suplimentare vezi / További részletekért / Further details: www.interreg-rohu.eu

Volum editat de Primăria Orașului Tășnad / A kötetet kiadója a Tășnad város polgármesteri hivatala /
Volume published by the Mayor's Office of Tășnad City

Autori / Szerzők / Authors:

Deaconu Anca, Gindele Robert, Marta Liviu, Szócs Péter Levente

Imagini / Képek / Illustrations:

Primăria Orașului Tășnad, Muzeul Județean Satu Mare

O parte a textelor și a imaginilor provine din expoziția amenajată în casa muzeală Tășnad, vernisat în mai 2011

A képek és a szöveg egy része a tasnádi múzeum-házban rendezett, 2011. májusában megnyitott kiállításból származik

Parts of the text and several images are taken over from the exhibition installed at the museum house Tășnad, opened in May 2011.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.

Jelen kiadvány tartalma nem feltétlenül tükrözi az Európai Unió hivatalos álláspontját.

The content of this material does not necessarily represent the official position of the European Union.

